

VAJAT ERP

BOOK HOLIDAY

BROJ: 4

CENA 1 D.

VIKEND ROMAN

DVOBOJ KOD ĐAVOLJE KULE

**ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU
CRTANIH ROMANA**

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

DVOBOJ KOD ĐAVOLJE KULE

Naslov originala:

William Mark:

DUELL AM TEUFELSTURM

Copyright by Martin Kelter Verlag

Flaša je pogodila veliko ogledalo iza šanka i ono se uz tresak rasu u hiljade komada.

Silk Kasedi se uspravi i razvuče usta u podrugljiv osmeh.

— Hej, kafedžijo, stara ispičuturo, izlazi ovamo! Treba da govorim s tobom.

Kada je ćelavi Bač Kriton izašao iza tezge i bojažljivo se osvrnuo oko sebe, zagrajaše Kasedijevi ljudi.

— Pogledajte ovog tipa! Kao miš iz mekinja! — vikao je Kasedi. — Ustaj stari lupežu! Flaše su nam prazne!

— Odmah, promrmlja kafedžija i stavi nekoliko flaša na šank.

— Ovde ima samo pet! — prijeti Kasedi oštro i zabaci šešir na zatiljak. Ti izgleda ne znaš da brojiš, staro mućkalo. Nas smo sedam ljudi ovde!

— Ljudi? — upita kafedžija, bacajući pogled na svoje razbijeno ogledalo.

Kasedi se u jednom skoku nađe kod šanka, zgrabi snažno malog čoveka i privuče ga.

— Šta si to rekao? Nešto ti nije po volji izgleda, prijatelju?

— Ne! — vikao je višljasti čovečuljak hrabro. Vi ste razlupali silnu staklariju u mom lokalu. Polomili ste stolice i razbili moje veliko ogledalo...

— Pa šta? — upita Kasedi, koji je izgledao kao džin u odnosu na kafedžiju. Gurnuo ga je snažno na trag prema policama iza šanka. Nekoliko flaša se zanjhalo i palo s treskom na pod.

Stisnutih usana gledao je vlasnik viski koji je tekao po podu.

— Prokleti šljam! — prosiktao je.

Silk je to čuo. Smesta je preskočio šank i snažno pesnicom udario čovečuljka posred lica.

Bač Kriton se zatetura, kliznu i sruči bezglasno na šank.

Silkovi momci propratili su ovo „junačko delo” svog vođe neopisivom vikom i podvriskivanjem.

Ostali gosti su se odavno povukli iz saluna „Kod mrtvog Sijuksa”. Kada je Kasedi bio sa svojom bandom u gradu, nikome nije bilo ni do čega.

Preko, u šerifovoj kancelariji, se-
deo je stari sedokosi čovek. Čelo
mu je bilo orošeno krupnim gra-
škama znoja.

Ispred njega stajao je mladić od
nekih sedamnaest godina. Sklonio
je čuperak plave kose s čela i na-
solnio se obema rukama na šeri-
fov pisali sto.

— Dajte mi jednu zvezdu, šerife!
Otići ću preko!

Stari čovek, čuvar zakona, od-
mahnu glavom.

— Ne, Džoe, to nema nikakve
svrhe, Oni će te pretući!

Mladić zaškripa zubima i zagleda
se kroz prozor u pravcu saluna iz
koga je dopirala na ulicu užasna
galama. U tom trenutku iz lokala
kroz okno prolete puna flaša i pa-
de na stepenište.

U sledećem trenutku banda je na-
pustila lokal na čelu sa visokim,
krupnim Silkom Kasedijem, koji
je pokazivao rukom na radnju Fre-
da Kaligana, govoreći:

— Napred, momci, treba da se
odenemo!

Horda pijanih ljudi se ustremi na
radnju.

Lad Brajan stupi na vrata i do-
viknu trgovcu:

— Dolaze mušterije, staro mom-
če! Potrebne su nam čizme i košu-
lje. Samo brzo.

Posle manje od pet minuta, rad-
nja je izgledala kao posle napada
Indijanaca. Stari Kaligan je ležao
razbijena nosa u jednom uglu, me-
đu balama tkanina. Banditi su na-
stavili dalje. Stajali su ispred
„Grand” hotela.

— Tako! Ovde ćemo ručati, mom-
ci! — promrsi Džim Lun, omanji
momak uzanih očiju i krivih nogu.

Niko ih nije sačekao. Vlasnik ho-
tela i najveći deo personala su po-
begli na vreme.

Genan, poslovođa, stajao je s
druge strane ulice i iz saračke rad-
nje Toma Brauna gledao kroz pro-
zor. Zadenuo je ruke za opasač i
nervozno odbijao dimove.

— Prokletstvo! Ponašaju se kao
divljaci i niko ništa protiv njih ne
preduzima! Gde je, kog đavola, Le-
ster?

Sarač obrisao prašnjave ruke o
zelenu kecelju i pogleda Genana
preko naočara.

— Šerif je star čovek, mister Ge-
nan. Šta bi on mogao da preduzme
protiv tih bandita? Ako izađe, ve-
zaće ga. To je jasno. Kasedi samo
čeka da mu Lester prepreči put.
Stari šerif će doživeti isto što i
njegov prethodnik Paul Ovens.

— Dajte mi vašu pušku, Braun.
Ubiću Kasedija.

Sarač ustade i odmahnu glavom.

— Zar ovde? Iz zasede? Ne, mi-
ster Genan. Kasedijevi ljudi će po-
lomiti moju radnju, a mene pre-
tući. To bi bilo najluđe od svega što
bi se moglo preduzeti.

— Lester! — promrsi Genan. —
On bi morao da izađe!

Sarač ponovo sede i nastavi po-
sao.

U međuvremenu je Kasedi sa svo-
jim ljudima ušao u predvorje ho-
tela. Pošto nikog nisu zatekli, sru-
šili su sto u recepciji, iscepali knji-
gu gostiju i utrčali u kuhinju.

Uplašeni ženski vrisak čuo se čak
na ulici.

Na to stari Hovard Lester uze
svoju srebrnu zvezdu koja je le-
žala na stolu, stavi je na grudi, iz-

vuče kolt iz opasača, napuni ga i uputi se čvrstim koracima na ulicu.

Zastao je ispred ulaza u hotel i opalio hitac u vazduh.

U hotelu istog trenutka prestade galama.

— Kasedi! Izadi napolje! — uzviknu šerif nesigurnim glasom.

Banditova džinovska prilika ukazala se odmah na vratima. Njegovi ljudi su se tiskali uz njega. Stajao je raskoračen, s rukama podbočenim na bedrima i prezrivo gledao šerifa.

— Hej, momci, šta hoće dedica od nas?

Banditi se resko nasmejaše.

Lestera obli rumenilo. Ruke su mu drhtale.

— Napred Tab, sredi ga! — naredi Silk jednom plećatom momku sa velikim, ružnim ožiljkom na nosu.

Tab Kruner se probi napred i stade korak ispred šerifa.

— Stari, ne pravi gužvu, daj ovamo oružje — rekao je osorno.

Šerif je gledao mimo Krunera u Kasediju.

— Zahtevam da smesta napustite grad, Kasedi! Telegrafski sam tražio pomoć iz Dodž Sitija. Pomoć jedva ako je petnaest milja udaljena od grada... •

Silk Kasedi pođe lagano niz stepenice. Levom rukom je odgurnuo Krunera u stranu, namignuo desnim okom i rekao odsečnim glasom:

— Šta si to učinio?

— Tražio sam pomoć — uzvрати šerif žustro.

U sledećem trenutku ogromni bandit ga pogodi pesnicom posredlica. Lester se sruči u prašinu i po-

novo se lagano i s mukom pridiže. Tanak mlaz krvi lio mu je iz nosa. Naglim pokretom pošao je prema revolverašu. Na to ga div ponovo udari.

Iz šerifске kancelarije neki čovek iskoči na ulicu. Bio je još mlad, mogao je imati najviše sedamnaest godina. Držao je vinčesterku u ruci.

— Ruke u vis! — zaurao je.

Silk Kasedi je munjevito reagovao. Njegov kolt je zagrmio i preko pred šerifskom kancelarijom plavokosi Džoe Rajt sručio se na kolena.

— Tako je to ljudi! — uzviknu Kasedi. — Pokazaću ja vama ko je gospodar Hovela. Svako će proći ovako, ko mi bude stao na put. Tab, Bul, Džoni, vežite šerifa. Biće obešen.

Džimi Genan, poslovođa hotela „Grand“, strže sa zida saračke radnje tešku „parker“ pušku, napuni je i ustremi se na ulicu.

Nije, međutim prešao ni dva koraka. Još na stepenicama ga je oborilo zrno, koje je ispalio Kasedi.

Ljudi, koji su skriveni iza zavesa iz svojih kuća posmatrali, trgoše se. U gradu više nije bilo nikog koji bi još mogao da pruži bilo kakav otpor, da se suprotstavi.

Uz paklene pokliče i vrisku, banditi su vezali šerifa i vukli ga prema trgu, gde je jedno staro, osušeno drvo širilo svoje ogolele grane pod sivoplavim nebom.

Kasedi je poslao Bila, Rontja i Tabu u okolne kuće da sakupe ljude, svedoke na „pravilnom sudnju“ šerifu Lesteru.

Stari pekar Holister, stolar Lapkins i kovač Blum, dovučeni su na

trg da prisustvuju izricanju presude.

Lesteru su vezali i ruke i noge i natovarili ga na kola. Kasedi je lično prebacio svoje laso preko grame. Drugi kraj stavio je nesrećnom starom šerifu oko vrata.

Kao i svuda u sličnim prilikama, bila se okupila gomila radoznalaca.

Silk Kasedi je bio u svom elementu. Skočio je na kola i uzviknuo:

— Ima li neko prigovor!

— Da! — zaori se jedan glas, oštar kao metal.

Svi su se okrenuli i pogledali u pravcu većnice, gde je stajao jedan čovek. Bio je visok, veoma vitak, širokih ramena. Nosio je šešir s ravnim obodom i čist, crni kaput. Na ozbiljnom, preplanulom licu svetlela su dva tamnoplava oka. Stajao je ispred svog konja, svetlog dorata, čije je uzde upravo prebacivao preko prečke.

Silk Kasedi je gledao stranca kao da je sulud. Prekinuo je mučnu tišinu uzvikom:

— Dakle, burazeru, ti imaš nešto protiv?

Pridošlica klimnu glavom.

— A šta to imaš protiv? — upitao je Kasedi podrugljivo. — Da nećeš možda da me sprečiš da ovo beskorisno biće obesim?

— To nisam rekao, ali ako me baš pitaš moj odgovor je: da!

Ovaj neobičan čovek počeo je da biva banditu zabavan.

— Šta si nameravao da preduzmeš?

— To moraš meni prepustiti, Kasedi — uzvрати stranac nemarnim glasom.

— Ha, ha, on me poznaje! —

zacereka se div. — U toliko bolje, uostalom. Sa kime imamo čast? Sigurno sa učiteljem, zar ne?

Stranac je prekrstio ruke i mirno posmatrao sve oko sebe. Ni jedan nerv na njegovom ozbiljnom, oštrom licu nije zaigrao.

— Slušaj, stranče! — reče Kasedi, koji je iznenada izgubio volju da odlaže svoju nameru i dozvoli da ga bilo ko ometa. — Gledaj da što pre odmagliš, inače si ti posle starog šerifa na redu!

— To smatram potpuno neizvodljivim.

Kasedi planu od besa.

— Tab, napravi iverke od njega!

Snažni, temeljni Tab Kruner uputi se prema strancu prvo laganim korakom, a onda potrča i snažno zamahnu pesnicom.

Kako se onda dogodilo da se krupni Tab našao iznenada na zemlji ispred strančevih nogu, niko tačno nije video. U svakom slučaju, Tab se više nije podigao. Ležao je ispruženih ruku i lica zarivenog u prašinu.

Pridošlica je stajao nedaleko od njega, nem kao stražar, ruku ponovo prekrštenih na grudima i pogleda upravljenog na Kasediju.

Sa krajnjom nevericom bandit Kasedi je piljio u svog čoveka na ulici, a onda u „učitelja” i konačno zauriao:

— Roni! O ostalom se ti pobrini!

Roni Vogham pođe. Sve na njemu podsećalo je na razjarenog bika. Bio je, bez sumnje jak, kao medved i dok je prilazio visokom, izrazito vitkom neznancu, nestali su i poslednji tračci nade onih koji su u strančevom nastupu očekivali možda neki preokret.

Stolar Ted Lapkins je dobro osmotrio pridošlicu.

— On je odličan strelac — prošaputao je prigušeno. — Ima hladne oči, tipične za revolveraše. Uveren sam u to!

Kovač Džoni Blum munu ga u rebra.

— Zaveži, čoveče! Kasedi će se još i na nas ostrviti!

— On je revolveraš... znam to pouzdano. Njegove oči...

Roni se sve više približavao strancu. U to Lapkins uzviknu:

— Pucaj čoveče, pucaj!

Ovaj uzvik trže Džimi Luna, Kasedijevog bandita.

— Jesi li poludeo, amigo? — rekao je, a onda ponovo netremice pogledao u Ronija koji se tog trenutka našao pred svojim protivnikom. Mnogo brže nego što bi se to od njega očekivalo, uvukao je ramena i zamahnuo desnicom.

Mnogo brže je, međutim, stranac uspeo da ga udari levom šakom kao sečivom za vrat, što je odbacilo napadača i oborilo ga na kolena.

Roni uzviknu od bola, ispravi se i teturajući pođe napred, zamahujući obema pesnicama. Protivnik ga je dočekao spreman i svom snagom ga pesnicom pogodio u vrh brade.

Roni Vogham se sruči na tle kao marioneta. Ležao je u prašini kraj Taba Krunera.

Na to Kasedi skoči sa kola i pođe napred. Na pola puta ugleda cev teškog kolta koji je stranac držao u levoj ruci.

Na Kasedijevom licu smenjivali su se bes i strah. Zastao je, stavio ruke na bedra, podigao obrve i rekao razvlačeći usta u osmeh:

— Šta si to naumio, burazeru?

— To ćeš odmah saznati — uzvratila stranac nemarno. U sledećem trenutku iz njegovog kolta suknu metak.

Dva jarda iznad šerifove glave konopac se prekide.

Spontano, svi prisutni uzviknuše puni divljenja.

Tišinu, koja je zatim nastala, prekinuo je Džimi Lun.

— Gospode, nije uopšte nišanio!

— Pa šta! — uzviknu Lad Braun.

— Bila je to čista slučajnost!

— Jasno! — prihvati Kasedi. — Nemojte dozvoliti da vas blefira, ljudi! To se dešava — samo praznikom!

— Naravno — uzvratila stranac, prebacujući veštim saltom kolt u desnu ruku. Levom je izvukao iz džepa jedan srebrni dolar i zavitalao ga visoko iznad drveta za vešanje. Kada je novac dostigao u letu svoju najvišu tačku i izgledalo da za delić sekunde stoji u vazduhu, neznatanac podiže revolver u visinu grudi i opali.

Novac polete put neba. Izgledao je tako mali, kao da je u pitanju novčić od jednog centa. Najzad je, daleko iza drveta, pao na zemlju.

Bil Kenedi potrča i donese dolar, pružajući ga svome gazdi.

Silk Kasedi ga samo pogleda, a onda ga dobaci strancu. Ovaj ga spretno dočeka levom rukom i vrati probušen novac u džep.

Na trgu je vladala grobna tišina.

Glasom, ne baš tako osornim i samouverenim, upitao je Kasedi stranca:

— Ko... ko ste vi?

Čovek kome je pitanje upućeno uze crnu, tanku cigaru iz džepa i stavi je u usta.

— To vas se, konačno, uopšte ne tiče. Ipak, reći ću vam — zovem se Vajat Erp.

Kasedi zabaci glavu malo ustranu.

— Vajat Erp?

— Da.

— Hej gazda — uzviknu Led Braun. — Poznajem ga! On je maršalov pomoćnik u Lamaru!

Silk je trljao ruke zamišljeno.

— Onda znam. I ja ga poznajem.

— Ostavi ga na miru — uzviknu Bil žustro. — Momak je opasniji od cele horde Sijuksa.

Silk se iznenada nasmeja. Bio je to neprijatan, tvrd, preteći smeh, kome kao da nije bilo kraja.

— On je Vajat Erp? Zar ovaj tanaak momak Vajat Erp!

Kasedijev smeh prestade iznenađa kao što je i počeo.

— Ljudi! On je pretukao Taba i Ronija! Sredite ga!

Džim i Džoni Taker, dva brata razbojnika, mašiše se za revolvere.

— Stojte, ljudi!

Vajatu je kolt već bio u levici.

— Dosta je bilo šale!

— On ima još tri metka! — urlao je Silk.

Vajat ga preseče pogledom.

— Tako je. Tri metka. Oni će da smaknu trojicu od vas. Obećavam ti da ćeš biti među njima, Kasedi!

Vođa bandita je držao ruke na bedrima, malo povijene napred, samo tri inča udaljene od drški teških koltova, koji su mu visile sa obe strane opasača.

Bilo je to odlučujućih pola minuta. Sedam razbojnika nasuprot jednom jedinom čoveku. Tab i Roni su opet bili na nogama.

Dok je lice Silka Kasedija buktalo od divljeg besa, pomoćnik maršala iz Lamaru ostao je potpuno miran. Nije skidao svoj miran i hladan pogled sa bandita, koje je držao u šahu.

Kasedi okrete glavu prema svojim ljudima.

— On nema nikakvih šansi, momci! Imamo sedam pucaljki!

— Trojica od vas treba da umru — opomenu ga mladi čuvar zakona, stojeći nekih sedam jardi udaljen od gradske većnice. Tab i Roni su se nalazili na svega tri jarde, iza njih, još dve jarde dalje, Silk Kasedi, a odmah iza Džimi Lun, braća Taker i Bil Kenedi, koji su držali na oku dovedene svedoke.

Šerif je još uvek stajao na kolima vezanih ruku i nogu, a kraj kola bilo je nekoliko radoznalaca. Iza navučenih zavesa sa okolnih kuća stotine pari očiju bilo je upravljeno na trg.

Vajat Erp je sa svoje strane bio potpuno sam. Ipak, nešto posebno što je iz njega zračilo držalo je na odstojanju Kasedija i njegovu bandu.

Samo, pitanje je bilo, koliko još?

Kraj gradske većnice nalazila se kuća bunardžije Saterlanda. Odmah uz sama vrata nalazila se puškarica.

U tom trenutku, neopaženo, kroz taj otvor promilila je cev vinčesterke.

Ipak, neko je primetio. Vajat Erp. Bacio je pogled u stranu i video da je dobio pomoć.

— Tri revolverska hica i deset loptih metaka iz vinčesterke, Kasedi — rekao je pokazujući laktom na cev oružja koja je virila.

Sada je i Kasedi to opazio. Prebledeo je. Protekao je čitav minut. Jedan od mnogih sličnih, koje će Erp u toku svog života imati.

Konačno se gorostasni vođa bandita okrete i dade znak svojim ljudima. Krenuli su glavnom ulicom.

— Kasedi! — doviknuo je Vajat Erp banditu. — Odmah napusti grad! I ti i tvoji ljudi. Ako te još jednom budem sreo, biće to tvoj poslednji dan.

Razbojnik zastade i lagano se okrete.

— U redu, Erp! Tvoj ili moj! Zavisí od toga kome će sunce sijati u leđa!

— U zabludi si, Kasedi! Ne verujem da će tvog poslednjeg dana sijati sunce!

Silk Kasedi i njegova banda napustili su doista grad. Izveli su konje iz Harperove konjušnice i odjahali.

Na trgu je zavládala neopisiva galama. Starog šerifa su skinuli s kola i oslobodili ga veza.

Ljudi su se tiskali oko maršalovog pomoćnika iz Lamara, koji je upravo zapalio cigaru i krčio put kroz gomilu prema kući bunardžije Saterlanda.

Kada je otvorio kapiju, zastao je kao ukopan.

Uz sam ulaz stajala je, naslonjena na zid, plavokosa devojká od dva-deset godina. Vinčesterka joj je još uvek bila u ruci.

— Šta je to? Zar ste to bili vi? — upita Vajat smušeno.

Bledo devojkino lice, začas obli-rumenilo.

— Da! — rekla je jasním, toplím glasom. — Neko je nešto morao da učini. To je bilo užasno...

Iznenáda devojká obori glavu na grudi i poče da jeca. Tek sada je shvatila šta se dogodilo, i šta je moglo da se dogodi.

Vajat uze njene nežne ruke u svoje i promuca:

— Velika... hvala, gospodice...

Stari šerif je sledio Vajata. Sada je stajao iza njegovih leđa, u vratima.

— To je gospodica Vila Saterland, mister Erp.

Vajat se okrete i prihvati Lesterovu ruku.

— Velika vam hvala, mister Erp. Ne verujem da bih imao bilo kakvih šansi da se vi niste pojavili.

— Jeste li doista tražili pomoć?

— Da. Džoel Mek Koj sedi dole u pošti. Pre dva sata sam poslao jednog dečka da mu odnese poruku. Malog Džoa Rajta. Kasedi ga je ustrelilo ispred šerifske kancelarije. Pucáo je i na Džima Genana. Kada bih znao način da Kasedija stavim iza brave, predao bih ga oblasnom sudiji.

Vajat klimnu glavom.

— Ja verujem da će vam bar mogućnost za pokušaj Kasedi još noćas pružiti.

— Nebesa! Zar verujete da će se vratiti?

— Sigurno. Svakako će hteti da se osveti za sramni poraz.

Stari šerif skide šešir s glave i ohrisa znojavó čelo.

— Da li još danas nastavljate put?

— Moram gore do Vilarija. Sledim jednog kradljivca stoke, koji je kod nas u Lamaru pokrao grdna goveda.

— Možda biste mogli bar još no-

čas da ostanete u gradu, mister Erp — upade Vila Saterland.

— Čovek koga sledim, i bez toga već ima pola dana prednosti, gospodice!

Mlada devojka ga je posmatrala ispod oka. Dakle, to je bio Vajat Erp, čovek o kome je otac često govorio. Pomoćnik šerifa iz Lamara.

Koliko je godina mogao imati? Viline oči su pokušavale da to pročitaju s njegovog lica, tvrdog, uglastog i preplanulog. Oko očiju bile su se usekle sitne bore, ali to je bio slučaj sa svima koji su provodili dane napolju, po vetru, kiši i žegi. Crna kosa mu je na slepoočnicama bila prošarana po kojom srebrnom Vlasi. Koliko je mogao imati godina taj Vajat Erp, o kome su otac, stric Džoe i ostali koji su se uveče skupljali na partiju karata, često govorili? Naravno, i Silk Kasedi ga je poznavao. Samo je bio dovoljno vešt da prikrije svoje iznenađenje i strah. Nije bilo čoveka pred kojim je do sada taj surovi razbojnik iz Vičite tako jasno i glasno položio oružje. Ni pred kim, do — Vajata Erpa.

Vila se i sama sebi začudila kada je videla svoju ruku na Vajatovoj mišici i čula sopstveni glas:

— Molim vas, mister Erp! Ostanite ovde još noćas. Vi pouzdano znate da će se Kasedi vratiti. On je u stanju da iz osвете zapali ceo grad.

Mladi čuvar zakona se obrati šerifu Lesteru:

— Morate da sakupite građane i obrazujete civilnu odbranu. Nećete mi valjda reći da su onaj momak koji leži ispred vaše kancela-

rije i Genan jedini hrabri ljudi u celom Hovelu?

— Naravno da nisu — uzvрати šerif. — Ali, sami ste doživeli, mister Erp, da vidite šta je sve Silk Kasedi u stanju da učini, ako mu neko stane na put.

— O tome imam svoj sopstveni stav, šerife.

Lester obrisa oznojeno čelo.

— Vi ste to vraški dobro uradili. Banditi imaju dobru prpu od vašeg brzog kolta. Ipak, morate priznati da je to bio proketo veliki rizik. Sve vreme sam pomišljao, ako samo jedan od bandita opali, obojica smo gotovi. Konačno, imali ste u revolveru samo još tri metka.

Na Vajatovom licu zaigra osmeh:

— Prvo moje zrno bi pogodilo baš strelca. Osim toga, šerife, ja uvek idem na sigurno. — Govoreći to Vajat je munjevito izvukao iz džepa na kaputu jedan revolver kolt „western 44“.

Stari Lester razrogači oči:

— Pakao! Vi ste doista opasan momak, Vajat...

Kada je mladi čuvar zakona iz Lamara napustio kuću bunardžije, na ulici ga je opkolila gomila ljudi.

— Mister Erp — doviknu jedan od njih. — Hteli bismo da vam se zahvalimo.

Vajat odmahnu glavom.

— Da, to sam morao da vam kažem kao predsednik opštine, u ime svih stanovnika Hovela. Uz tu zahvalnost moram nešto i da zamolim. Silk Kasedi će se noćas vratiti. To i sami znate. Potreban nam je čovek koji će naše ljude umeti da vodi, kako bi se što bolje suprotstavili banditima.

Pomoćnik maršala iz Lamara spu-

sti glavu zamišljeno. Levom rukom, koja je tako zastrašujuće baratala koltom, sada je u nedoumici savijao rever. Kada se osvrnuo, ugledao je na vratima plavu Vilu Saterland. Prišao je stepenicama i rekao:

— Dobro, ostaću.

Zatim pogleda niz ulicu.

— Gde ovde ima dobre rakiije?

Uz poklike oduševljenja okupljeni ljudi su formalno odneli Erpa do saluna „Kod mrtvog Sijuksa”. U susret im je pošao omanji čovek.

— Želim vam srdačnu dobrodošlicu, mister Erp! Vi ste moj počasni gost!

Vajat se ubrzo izvukao iz lokala. Shvatio je da su ljudi najzad oдахnuli.

Kasedi je mučio grad već puna tri meseca. Niko više nije bio siguran za svoj život. Bandit je primetio da na daleko nema drugog šerifa ni maršala, koji bi mogao da mu se suprotstavi. Mogao je neometano da tiraniše stanovnike.

Naravno, ljudi su često pokušavali da se suprotstave bandi. Međutim, Kasedi je ubio dobrog strelca Kida Falera, a Rapa Oliona pretukao tako, da je posle dva dana umro od posledica tuče. Maks Džefris je bio ranjen i prikovan za postelju, a Irvin Hop je ležao na groblju pored Falera. Danas je žrtva ovog razbojnika bio mladi Džoe Rajt, a Genan se gore u hotelskoj sobi borio sa smrću.

Baš u trenutku kada je Vajat napustio salon, naišao je doktor Belinger. Naborano lice lekara bilo je sumorno.

Vajat ga snažno zgrabi za ruku.

— Šta je s Genanom, doktore?

— Mrtav — promrmlja lekar i stupi u lokal.

Mladi čuvar zakona je stajao neko vreme zamišljen, a onda se lagano uputio u šerifovu kancelariju.

Stari šerif je upravo čistio svoj kolt.

— Helo, mister Erp! Već ste stigli! Imamo još četiri sata vremena do sumraka. Poslao sam nekoliko momaka, koji će obavestiti ostale ljude. Treba da se sakupe ovde oko šest sati.

— Sa koliko ljudi otprilike raspolazete?

— Sa dvadeset pet koltova.

— Polovina će otpasti — reče Vajat zamišljeno. Zapalio je cigaru i smestio se u jedan ugao kancelarije.

Sumrak je počeo da se spušta. Mrak je lagano osvajao grad.

U šest sati nikoga još nije bilo. U šest i trideset šerif je izašao na trem i nemirno šetao tamo-amo. Vajat je čuo kako mamuze zvone po daskama.

Kada je stari Lester ponovo ušao u kancelariju, zatekao je Erpa kako sedi još mirno u svom ćošku, palčeva zadnutih za opasač.

Stari skrenu pogled i uputi se prema ormanu. Nervozno je napunio svoju vinčesterku, a onda uzeo dvocevku i pružio je Erpu.

Ovaj odmahnu rukom.

— Hvala, šerife. Napolju u futrolu imam svoju pušku.

Ustao je i izašao, pa se odmah zatim vratio, noseći svoju pušku kratke cevi.

— Hej! — uzviknu šerif. — Pa to je prava „Henri II” puška. Kako ste do nje došli?

Erp skide šešir i spusti ga kraj

sebe na sto. Zamišljeno je ispitao obarač svoje repetirke, a onda je napunio.

— Znate — počeo je Erp. — To je sasvim luda priča. Pre dve godine, baš sam se sa svojim bratom Morganom nalazio na putu za Colorado Springs, kada je ispred nas kod jednog prevoja izvršen prepad na poštansku kočiju. Morgan je ostao kraj kočije, a ja sam gonio razbojнике pola dana kroz planine. Onda mi se jedan suprostavio i pao. Drugi me je vrebao i u praskozorje sačekao. Jedan njegov hitac mi je prosvirao šešir, a drugi okrznuo rame. Onda je iz te iste puške, jedno za drugim, na moje bezgranično iznenađenje ispalio još deset metaka. Hvala bogu da sam bio dobro zaklonjen. Tada nisam imao pušku, a moj kolt nije imao potreban domet. Sećam se kao da je juče bilo. Sunce je već bilo zašlo kada sam napustio zaklon. Bila je to stena visoka kao čovek. Trčao sam u cik-cak napred, a bandit je pucao za mnom. Kada sam bio dovoljno blizu da upotrebim svoj kolt, pucao sam. Prvo zrno ga je pokosilo. Nije imao bog zna šta uz sebe: starog umornog konja, pet dolara, loš kolt i ovu pušku. Šerif iz Vičite, stari Galiver, poklonio mi je. Za obojicom bandita već odavno je bila raspisana poternica. Čak je obećana nagrada onome ko ih likvidira. Galiver je znao da nikada neće dobiti novac, pa mi je zbog toga poklonio pušku...

Lester klimnu glavom. Slušao je celu priču sa pola uha. Sve je u njemu vrilo i treperilo. Gde li su ljudi? Već je bilo skoro sedam sati, a nigde nikog.

Ali i pored svega toga, ovaj mladi čovek je sedeo u uglu i poluglasno pričao istoriju svoje puške. Mirno i monotono. Uopšte, iz tog Vajata Erpa zračio je neki čudesni mir. Mir koji je sada starom Lesteru išao na živce.

Kao tigar u kavezu išao je tamo-amo. Do vrata, na trem, opet natrag. Najзад je okončao šetnju i neko vreme stajao na tremu. Kada je posle toga ušao u kancelariju, lice mu je bilo boje pepela.

Stao je na sred sobe i pogledao mladog kolegu:

— Moram vam to konačno reći, mister Erp. Sami smo.

Na Vajatovim usnama zaigra jedva primetan osmeh.

— Da, šerife. To sam već primetio.

Samo toliko je rekao. Sedeo je mirno i posmatrao svoje ruke. Onda je izvukao iz džepa jednu lepu blistavo belu maramicu, govoreći:

— Znate li vi da sam ja, u stvari, prokletu veliki obešenjak?

Sa šerifovog čela tekao je znoj. Ponovo je šetao gore-dole. Kada ga je Vajat upitao, zastao je i okrenuo se.

— Šta ste to rekli? — šerifovi obrazi bili su zažareni.

Vajat podiže maramicu i osmehnulo se:

— Ovo ovde, to njoj pripada...

— Kome to? — upitao je Lester odsutno.

— Maloj, plavoj Vili Saterland. Malo pre joj je ispala kraj vrata. Sećate li se da je plakala?

— Da... da...

— Pa, ja sam je podigao i uzeo. Bila je to drska krađa u po bela dana.

Vajat se i dalje smeškao, ustao, pripalio cigaru i sa posebnim uživanjem odbijao kolutove dima. Zatim je preko ramena pogledao Lestera i upitao:

— Hoćete li i vi? Imam još jednu. Stari odmahnu glavom.

— Ne, hvala!

Lester se osećao kao da sedi na buretu baruta. Odakle ovom mladom čoveku taj neshvatljiv, stoički mir? Sedeli su u kancelariji znajući da Kasedijeva banda svakog trenutka može da bane. I u toj situaciji Vajat priča o maramici plave devojke i cigarama!

Šerif obrisa velikom kockastom maramicom lice i zatiljak.

— Oni neće doći, mister Erp. Nemaju hrabrosti. Kasedi im je saterao strah u kosti.

— Da — odgovori mladi pomoćnik maršala. — Verovatno je to u pitanju.

— I? Šta smerate?

Erp sleže ramenima.

— Videću. Za sada je još sve mirno.

Hovard Lester pođe prema Vajatu. Kapci su mu nervozno poigravali.

— Kasedi može svakog trenutka da naiđe.

Erp klimnu glavom.

— Da, svakako!

— Da nećete možda ovde da ga sačekate?

Plavooki čuvar zakona pogleda zidni časovnik.

— Ne, to bi bilo veoma glupo. Naročito što se mene tiče.

Uzeo je šešir i uputio se prema vratima, gde je zastao za trenutak, govoreći:

— Vi ostanite ovde, šerife!

Stari Lester se nije na to obazirao, nego je pošao za njim. Na to se Vajat okrete i pogleda značajno šerifa.

— Ja idem sam, mister Lester. To nije više za vas. Kada meni bude bilo šezdeset, ja ću biti onaj koji ostaje. Ali meni je sada trideset

U šerifovoj glavi rojile su se misli. Lude misli. Znači taj ledeni Vajat Erp ima samo trideset! Izgledao je gotovo deset godina stariji. Izlazeći, Vajat je još dodao:

— Tu pored sanduka s municijom stoji jedna flaša viskija, šerife. Povucite koji gutljaj...

Zatim su se vrata za njim zatvorila.

Polako, nesigurnim koracima, šerif je došao do flaše, drhtavim rukama izvukao zapušač i naslonio grlić na usne...

•

Hovel ovu septembarsku noć neće nikada zaboraviti. Ostala je zabeležena u analima ovog malog grada. Noć u kojoj je ceo grad ostavio jednog jedinog čoveka, stranca, na cedilu.

Vajat Erp je išao laganim koracima glavnom ulicom prema trgu. Oko njega je vladala mrtva tišina. Samo je još gde-gde iza zastrtih prozora, izbijao po koji tračak svetla.

U salunu „Kod mrtvog Sijuksa“ nije bilo ni žive duše.

Kada je Erp stigao do trga, čuo je tihu škripu nekih vrata. Zastao je i okrenuo se.

— Mister Erp — dopro je do njega ženski glas.

Prišao je kapiji bunardžije Saterlanda.

— Mister Erp!

Bio je to Vilin glas.

— Da, gospođice Saterland?

— Kuda ste se uputili?

— Vazduh je tako prijatan.

Na to se vrata zatvoriše, a odmah zatim devojka izađe na trem.

— Molim vas, mister Erp!

Prišao je sasvim uz ogradu. Uprkos mraku mogao je da razazna da joj oči svetlucaju.

— Molim vas, ostanite ovde. Uđite u kuću. Otac i moja braća sede u kuhinji.

Vajat reče, tek da bi nešto kazao:

— Da!

Devojka nije mogla da savlada bes i razočarenje:

— Kakve kukavice! Ceo grad se povukao i poslao jednog jedinog čoveka protiv čitave bande razbojnika. Silk Kasedi ima preko petnaest ljudi u bandi. Danas je ovde bila samo polovina. Druga polovina ga je čekala napolju, van grada.

— Znam to!

— Nećete valjda da naletite na celu bandu? — upitala je tako žučno, da je Vajat morao da je utišava.

— Psst! — rekao je stavljajući prst na usta.

Devojka je nastavila:

— Tata je uvek bio hrabar čovek. Ni Ed i Džin nikada nisu bili kukavice. Otac im je, međutim, danas za večerom zabranio da izlaze. Znao je da niko neće doći pred šerifovu kancelariju. Rekao je da nema nikakvog smisla, jer ljudi će ostaviti Vajata Erpa na cedilu.

Mladi čuvar zakona se osmehnu.

— Idite u kuću, dospođice Vila. Hvala vam što ste došli. — Zatim je naglo zavukao ruku u džep i izvukao belu maramicu. — Da, a ovo ovde... to sam našao ranije. Hteo bih da vam je vratim.

Uzela je maramicu i vratila se u kuću. Vajat je otprati pogledom, pa nastavi put. I na trgu je carovala tišina. Nastavio je glavnom ulicom, prema istočnom izlazu iz grada.

Odmah uz poslednju kuću na levoj strani zastao je, naslonio se na stepenište i oslušnuo u noć. Pušku je držao u levici na gotovs.

Bilo je tiho, tako da bi se topot kopita ili čak bat koraka mogao da čuje i na stotinu jardi. Vajat je pun sat stajao nepomično. Ništa se nije čulo. Iznenada, mladi čuvar zakona podiže glavu. Bio je to sasvim tih, metalni tup zvuk. Ostao je da stoji i dalje mirno, samo je pušku neprimetno podigao.

Iako su mu oči već bile navikle na mrak, ništa nije uspeo da vidi. Samo je ponovo čuo metalni, jedva čujan zvuk.

Vajat se sagnuo, gotovo priljubio uz zemlju i osluškivao. Šum se ponovio. Ovog puta je dolazio iz veće blizine.

Konačno, pošto je prešao već gotovo stopedeset jardi puzeći, ugledao je siluete dvojice ljudi. Vukli su neke teške predmete sa kola koja su se nalazila nešto dalje.

Predmete od metala. Bilo je to oko deset velikih kanti sa petrolejem.

Dakle, to će biti osveta. Kasedi hoće da zapali grad!

Izgleda da su ljudi sami dovukli

kola, kako bi izbegli da ih topot konjskih kopita oda pre vremena i osujeti im plan.

Vajat je čuo glasove kod kola. Znači, ova dvojica nisu sami.

Erp se našao pred najozloglašenijim neprijateljem, petrolejem. Nikako ne bi mogao da ukloni kante, a i trajalo bi suviše da ih, jednu po jednu uklanja iz grada.

Srećom, kante su bila još dovoljno daleko od prvih kuća. Očigledno su razbojnici imali nameru da ih tamo prenesu.

Erp je nečujno otvorio poklopac na jednoj kanti, podigao i sasuo sadržaj preko ostalih.

„Klokotanje koje se čulo doprlo je do kola”, pomislio je Erp.

Tačno! Odmah se začuo šapat.

— Hej, Lad! Ko je tamo kod kanti?

— Niko. Džimi je ovde!

— Da.

Vajat je morao da dejstvuje mu-njevito. Kresnuo je šibicu, bacio je između kanti, zapalio još dva drvca i njih takođe bacio među kante.

Zatim je potrčao koliko su ga noge nosile. Bio je to poslednji čas!

Jer kada je vatra buknula, odjeknuli su prvi pucnji. Erp se nije mnogo udaljio. Svega četrdeset jardi. Uperio je pušku i počeo da puca u kante, koje je plamen već počeo da osvaja.

U to kod kola nastade neopisiva gužva. Banditi su vikali i besneli kada su videli da plamen suklja put neba.

Vajat brzo promeni mesto, ponovo u poslednjem trenutku.

Počela je žestoka pucnjava. Vajat je bez prestanka pucao u kante.

Plamen je sukljao uz prasak, a vetar ga je gonio prema istoku, u pravcu kola. Samo tu okolnost su razbojnici prevideli. Da je vetar duvao prema zapadu, plamen bi zahvatio i kuće.

Vatra je bivala sve jača. Iza nje, sa mesta gde su se nalazila kola, više se ništa nije čulo.

Vajat napusti svoj zaklon i potrča svom snagom duž glavne ulice, prema izlazu na suprotnom kraju grada.

Još nije stigao do poslednjih kuća, kad začu topot konjskih kopita. Zastao je na sred ulice.

Kada je prvi jahač bio na nekih sedamnaest jardi udaljenosti, opalio je hitac u vis, odskočio u stranu i uzviknuo:

— Stojte, ljudi! I s ove strane je prilaz zatvoren.

— Prokletstvo! — dopro je do njega odgovor.

Jahači okretoše konje i vratiše se u galopu.

Vajat Erp je bio veoma iskusan i znao je da Kasedi ni u kom slučaju neće odustati. Znao je da će se vratiti i to ne onuda kuda je vatra predstavljala opasan bedem i osvetljavala ceo prostor na stotine jardi u krug, nego baš ovuda. Postojala je mogućnost da uđu u grad s južne strane, ali je prilaz bio teško prohodan. Slično je bilo i na severu. Znači, ovo mesto je najpogodnije.

Zbog toga je mladi pomoćnik maršala rešio da ovde čeka. Seo je na stepenice, položio pušku preko kolena i osluškivao.

U gradu je vladala grobna tišina. Samo je vatra pucketala. Bila je, naime tako jaka da se pucketanje

čulo i na drugom kraju grada. Kuće su se ocrtavale pri crvenoj svetlosti plamena.

Prošlo je pola časa.

Tada se Vajatu učini da čuje korake.

Od tog trenutka sve se munjevito odigralo. Tako munjevito, da je stari šerif, koji se zavukao nezapažen u jednu obližnju kapiju, držao usta sve vreme poluotvorena od zaprepašćenja.

Vajat je pustio protivnika da mu pride na dvadeset koraka, a onda uzviknuo:

— Stoj tu gde si, momče!

Čovek je odmah opalio. Vajat takođe. U tom trenutku sa druge strane ulice odjeknu pucanj. Stari Lester je mogao da se zakune da je video kako Erp pogođen pada. Međutim, istog trenutka ispod stepenica na kojima je Vajat do pre nekoliko trenutaka sedeo, ponovo se oglasiše pucnji. Tri, jedan za drugim.

Na drugoj strani ulice neko kriknu.

Zatim se Vajat Erpov glas zaori:

— Idite natrag, momci! Ovde nema prolaza. Svuda su naši ljudi!

Stari šerif razrogači oči kada vide kako neka senka promače ulicom.

Puškaranje se nastavilo. Šada su hici dopirali s drugog kraja. Strelac je bio ispred saluna „Kod mrtvog Sijuksa”.

Mladi čuvar zakona iz Lamara je vešto zavarao protivnike. Nekoliko puta je promenio mesto, tako da su napadači stekli utisak da je u pitanju veći broj ljudi.

Lester je posmatrao, češući se iza uha i mrmljajući:

— Prokletstvo! U ovom momku se nalazi sam đavo.

•

Silk Kasedi je stajao iza ugla jedne isturene kuće i gledao niz mračnu ulicu. Na drugoj strani je čao neki samrtnik, a kraj samog vođe bande ležao je u prašini jedan od njegovih ljudi teško ranjen. Iznenada, iz neposredne blizine začu:

— Kasedi, odustani! Poštedeo sam te da sebi ne uskratim zadovoljstvo da vidim kako umireš po danu.

Silk besno zaškruta zubima i isprazni revolver u pravcu iz koga je glas dolazio.

Na to se zaori glasan, tvrd smeh.

— Loš si strelac, prijatelju! Vрати svoje ljude. Inače će sve biti rešeno po kratkom postupku!

— Džoni, Bil! — vikao je Kasedi. — Vi mora da ste blizu nje! Izbušite ga konačno, vragovi jedni!

Mesto odgovora začuo se ponovo Vajatov smeh.

Silk Kasedi ponovo napuni revolvere.

— Bil! — zaurao je vođa bande.

— Gazda! — začu se posle izvesnog vremena glas s druge strane ulice.

— Psi jedni, gde ste se pritajili?

— Ovde!

— Zar ga ne vidite?

— Ne, ovde blizu mene je još jedan s puškom...

— Ubi ga, mazgo!

Opet se čuo glas, plavookog čuvara zakona.

— Stoj gde si, Bil! Vidim te dobro. Naslonjen si na bačvu!

Bil oseti da mu kolena klecaju i da ga obliva znoj. Znači, stajao je tu kao živa meta! Prokleti policajac ga svakog sekunda može smaknuti.

Nervi su ga izdali. Okrenuo se i potrčao natrag.

Kasedi je čuo kako beži.

— Jesi li poludeo? Hej, Bil!

Ali bandit je trčao i dalje. Na to Kasedi opali dva puta u pravcu u kome je njegov čovek trčao. Bil Kenedi se sruči. Bio je na mestu mrtav.

Kasedijevi ljudi stegoše zube i pogledaše kako njihov drug pada kao krpa.

Nekoliko trenutaka vladao je taji, a onda Vajat uzviknu:

— Iziđi, Kasedi! Stani na sred ulice, a svoje ljude pošalji natrag!

Opet tajać!

— Kasedi — ponovo je dozivao Vajat.

Hovard Lester užasnuto vide kako mladi čuvar zakona izlazi na sredinu ulice, vičući:

— Kasedi! Čekam te!

Iako nije bilo svetla, ipak se sasvim dobro nazirala na sredini ulice Vajatova silueta.

Silk Kasedi je stajao iza jedne izbočine. Lagano je podigao desnicu i opalio tri puta, jedno za drugim.

Lesteru je zastao dah. Delić sekunde kasnije video je kako Vajata revolver bljuje vatru i to sa zemlje. Znači, ovaj vraški momak uspeo je na vreme da se baci na zemlju!?

Vajata metak je pogodio u ugao zida iza koga je stajao vođa bandita. Veliki oštar kamen se odvalio i udario svom žestinom Kasedija

u obraz. Oštar kamen usekao je duboku, bolnu ranu. Povređeni bandit jedva je uspeo da se savlada da ne jaukne.

Vajat se u međuvremenu vratio na trem i zaklonio.

— Znači, nije baš pametno pokušavati s tobom bilo kakav razgovor, Kasedi! Dobro, onda ti ostaje jedna jedina šansa. Beži što pre odavde! To će ti bar za danas produžiti život. Ipak, naći ću te kad — tad!

Bandit pogleda oko sebe, pa se onda povuče kao pretučeno pseto.

*

Tab Kruner je na drugom kraju grada stajao iza kola na kojima su bile natovarene kante sa petrolejem. Kako se vatra razbuktavala jara je dopirala sve bliže. Banditu sinu jedna paklena ideja. Na kolima su se nalazila još dve kante. Tab ih skide s kola. Teško dišući, vukao ih je okolnim putem prema gradu. Više ih je vukao, nego nosio. Usput ga je napalo jedno pseto, ali je Tab bio uporan. Išao je dalje. Konačno je stigao blizu prve kuće, i obrisao znoj sa čela. Skinuo je zatvarač s kante. Jak miris petroleja ga zapahnu.

Tab uze jednu kantu i sruči sadržaj na verandu kuće. Pri tom se sapleo o jednu stolicu i uz tresak ispustio kantu.

Vrata na kući se otvoriše i na njima se pojavio čovek s puškom.

Bandit je bio brži.

Uz glasan krik pogođeni čovek se zatetura i pade natrag u hodnik.

Zrno mu se zarilo u ključnjaču.

Bandit se pridžie, kresnu šibicu i baci je na petrolejom natopljene daske. Vatra obuhvati istog časa celu verandu.

Tab odskoči na sredinu ulice i uze drugu kantu, pa nastavi prema suprotnoj strani ulice. Tu je polio i zapalio sledeću kuću. Nije upotrebio sav petrolej. Čuvao je još jedan deo, koji je namenio za gradsku većnicu.

Na nekih trideset jardi od trga primetio je odjednom jednu visoku priliku.

Vajat Erp!

Bandit ga je odmah prepoznao, uprkos mraku. Pustio je kantu na zemlju tako da mu je tekućina nakvasila noge. Izvukao je kolt.

No, kolt pomoćnika maršala je već sipao vatru. Tab se za delić sekunde ukoči, a onda klonu na kolena. Zrno ga je pogodilo u samo srce.

Palikuća je ležao mrtav na sred ulice kraj ispražnjene kante. Petrolej je tekao po njegovom mrtvom, izobličenom licu.

Plamen obeju zapaljenih kuća sukljao je visoko. Tek sada se ljudi pomoliše na ulici.

— Gasite, ljudi! Gasite! — vikao je pomoćnik maršala. Zatim je otrčao natrag na trg. U to je jedan jahač proleteo kraj njega.

Vajat potrlja oči. Zar nije neko na konju ispred jahača?

U to se začu poziv u pomoć. Bio

je to ženski glas. Jahač je grabio prema istočnom izlazu iz grada.

Čuvar zakona izvuče kolt, pa ga, čas kasnije, ponovo vrati u opasač.

— Mister Erp! — neki čovek mu je trčao u susret. — Vila! Stajala je ovde na stepenicama. U to je prošao jedan bandit na konju...

Vajat potrča kao pomaman. Prebacivao je sebi što je ostavio pušku kod šerifa, kada se posle Kasedijevog povlačenja uputio na trg. Tako je sada omogućio banditu da umakne.

Erp ulete u šerifovu kancelariju, uze svoju pušku sa eksera i doviknu starom Lesteru:

— Tamo dole kod većnice gore dve kuće!

Zatim izlete i odjuri u konjušnicu po svog konja.

U pomamnom galopu grabio je prema istoku. Posle nekog vremena, zaustavio je konja.

Ništa!

Jurio je još nekoliko milja prema istoku. Kada je ponovo zastao da oslušne, oko njega je vladala duboka tišina.

Onda je presekao preko polja i uputio se prema severozapadu.

Ni tu nije ništa sumnjivo primetio ni čuo.

Opet je promenio pravac. Jahao je u najbržem mogućem tempu prema istoku, prema Arkanzasu. Kada je prolazio pored Hovela, video je nekoliko kuća u plamenu.

Sreća što Silk Kasedi nije bio u blizini, inače bi uspeo da sprovede svoj pakleni osvetnički plan. Ljudi su imali sada pune ruke posla da gase požar.

Međutim, Kasedi je pobegao. Kao plašljivi, kukavni kojot. Bežao je

štićen mrakom. Njegovi ljudi su ga sledili. Samo jedan je ostao. Mali, krivonogi čovek sa uzanim očima. Bandit za kojim je u tri države bila raspisana poternica — Džimi Lun.

Ležao je celo vreme ispod trema saluna, čvrsto priljubljen uz zemlju. Iako je video Vajat Erpa na rastojanju od svega dvadeset jardi, kako stoji na sred ulice, nije imao dovoljno hrabrosti da puca. On je, na sebi svojstven, podmukao način, sačekao da najveća opasnost mine.

Silk je odmaglio, a i ostali. Tu je ležao Bil Kenedi u prašini mrtav. Preko Mak Lobins, a na uglu Geri Henisen, sklupčan kao puž.

Džimi Lun je video da je to učinio jedan jedini čovek, sam na obe strane ulice: Vajat Erp.

To mu je sateralo strah u kosti, tako da je sve vreme ćutao kao miš u svom skrovištu. Bio je, naime, uveren u to da bi Vajat bio brži od njega. Sačekao je da vazduh postane „čist”. Bio je to veoma oprezan čovek.

Dok su ostali banditi bili angažovani u napadu sa dva kraja grada, Džimi je došao sa konjem u sokače koje je kod saluna izlazilo na glavnu ulicu. Njegov dorat stajao je nedaleko od njega.

Kada je ulica postala čista, Džimi se odšunjao do konja i podiže uzde. U to se začuo žagor. Bandit s mesta uzjaha konja i potera ga prema trgu, jer je video da Erp odlazi prema drugoj strani grada.

Tada je ugledao devojkicu kako stoji na stepeništu. Malu, plavu, u svetloj haljini. Džimi Lun natera

konja prema tremu, ščepa ženu i povuče je na konja.

To nije bio prvi put da se razbojnik Lun upušta u takve stvari. U Vičiti je pre dve godine nestala jedna devojkica. Ni do danas niko nije saznao da je mali Džim Lun iz Kasedijeve bande bio taj, koji je na svoju ruku, oteo.

Oteo i gore u šumama Nevtona ubio...

Bio je lukavi pacov, taj Džimi Lun. Opasniji i od samog Kasedija.

Džimi se, međutim, prevario.

Vajat Erp nije otišao prema zapadnom izlazu iz grada. Bio je to stari šerif.

Pomoćnik maršala iz Lamara posle tri prevaljene milje zastade. Konj je teško disao. Oblaci pare izbijali su mu iz nozdrva. Osluški-vao je. Tu — pred njim čuo se topot konjskih kopita.

Podigao je uzde.

— Hajde! — rekao je tiho. Konj polete. Pošto su prevalili jednu milju, Erp ponovo zastade i oslušnu. Topot je sada bio jasniji.

Kroz nekoliko minuta ugledao je reku kako svetluca. Jahač je zastao i primetio gonioca. Odmah je pucao. Samo nekoliko santimetara pored Erpovog šesira prozviždalo je zrno.

Vajat se pribi uz vrat svog konja, obode ga u slabine i počeo u širokom luku da se približava jahaču s leve strane. Onda se ispravi u sedlu, okrete, podiže pušku i doviknu:

— Stoj!

Jahačev revolver se opet oglašio. I on potera konja prema gonioču. Vajat je kliznuo sa sedla i jašući uz telo životinje, sa strane, na indijanski način, približavao se protivniku. Dva konja su se gotovo sudarila. Bandit još jednom opali. Vajat Erp se izdiže u sedlu, naglo baci ustranu i svuče svog protivnika s konja, a žena kliznu onesvešćena na zemlju. Dva čoveka su se gušala. Bandit je bio spretan i žilav kao mačka. Pokušao je da izvuce nož iz opasača. Kada mu je uspelo, zamahnuo je prema rebri-ma svog protivnika. Oštrica se odbila neki metalni predmet. Na to Vajat pusti za trenutak razbojnika, a onda ga svom žestinom levom pesnicom udari po glavi. Pre nego što se ovaj pribrao, čuvar zakona ga razoruža, strže mu maramu s vrata i veza mu ruke. Zatim se podiže i pređe rukom preko zvezde koju je nosio na košulji ispod kaputa. Osetio je oštru ogrebotinu na glatkoj površini metala. Skinuo je, stavio u džep, a onda potrčao prema ženi.

Vila je ležala nepomično. Video je da su joj oči malo otvorene.

— Vila! Gospođice Vila!

Podigao je u naručje i poneo prema konju.

Ubrzo se povratila i jedva čujno rekla:

— Hvala.

On je spusti na zemlju.

— Gde... gde je on?

Vajat pokaza rukom na vezanog razbojnika.

— Malo će da odspava!

Vila zagnjuri lice u šake i tiho zajeca. Vajat je ćutke sedeo kraj

nje. Posle izvesnog vremena nagnuo se i pomilovao je po kosi:

— Hajdemo! Odvešću vas natrag u grad. Samo da prvo ovog momka privežem za konja.

Uskoro se pred njima ukazale odblesci vatre. Erp odvede Vilu kući, a onda se pridruži ljudima koji su gasili požar. Tek posle ponoći vatra je bila ugašena. Erp je radio kao najamni radnik. Garava lica stajao je među stanovnicima Hovela. Najzad je mogao da pripali mirno cigaru. Niko od prisutnih se nije usudio da mu pogleda u oči.

Na to mladom čuvaru zakona priđe stari bunardžija.

— Mister Erp — rekao je glasno tako da su svi mogli da čuju. — Veoma sam poštiđen.

Vajat je ćutke pušio.

Tada je ćelavi, mali Bač Keton izvukao stanovnike Hovela po drugom put iz mučne situacije.

— Ljudi! Napred na „Mrtvog Sijuksa"! Castim veliku turu u čast Vajata Erpa!

— I ja takođe! — dodade Saterland.

I mister Miler, hotelijer obećava turu.

Konačno je bilo toliko tura, da je mladi čuvar zakona zabacio šešir na zatiljak. Dakle u svemu su bili temeljni ti ljudi iz Hovela: u skrivanju, a i u piću!

Sledećeg jutra jahao je Vajat Erp iz Harperove konjušnice prema trgu. Zaustavio se pred bunar-

džijinom kućom. Na kapiji je stajao jedan od Viline braće, krupan, naočit momak.

— Kako je gospođica Vila? — raspitivao se Vajat.

— Dobro, hvala. Izvolite, uđite, molim vas!

U kući ga je dočekaio i pozdravio prvo stari Saterland, a onda poveo u dnevnu sobu u kojoj je Vila ležala na sofi, bleđa i zamotan u debeo pokrivač.

Smešila mu se dok su mu oči svetlele.

— Ne smem da ustajem. Ne dozvoljavaju mi ni lekar ni tata.

Vajat je zbunjeno okretao šešir u rukama.

— Jeste li bolesni?

— Ne. Ne verujem. Otac je još u toku noći zvao lekara. Smatra da treba da ležim nekoliko dana.

Vajat je stajao ćutke kraj vrata.

— Dodite bliže — ohrabrila ga je devojka i pokazala na stolicu koja se nalazila blizu njenog uzglavlja.

Mladi čuvar zakona je seo i posmatrao je ozbiljna lica.

Sada se devojka zbunila.

— Danas idete, zar ne? — pitala je posle kratkog ćutanja.

— Moram.

— U Vilari?

— Da.

Onda je opet zavládala tišina. Najzad se Vila malo pridiže.

— Možda ćete opet proći kroz Hovel, kada... kada budete obavili svoj zadatak.

— To i nije zadatak — objasni Vajat. — Taj čovek je mom stricu ukráo stoku. Šerif ga, jasno, nije mogao sve dovde goniti. Zbog toga sam to preuzeo na sebe.

— Otac je već mnogo slušao o vama u Dodž Sítiju. U velikom salunu Meri Vajter se o vama pričalo.

Erp samo neodređeno klimnu glavom.

— Pričalo se da ste veliki strelac i strah i trepet za razbojнике.

— Hm, ljudi uveličavaju stvari...

— To je istina!

— Ne znam.

— Sigurno, sasvim sigurno! Tata kaže da ćete jednoga dana postati veliki šerif. Najveći!

Na Vajatovim usnama zaigra osmeh.

— Znaite, gospođice Vila, ne želim da postanem veliki šerif, samo šerif...

Na to oboje prsnuše u smeh.

Vrata se u to otvoriše i u sobu uđe Vilin otac. Nosio je flašu.

— Zar već napuštate grad, mister Erp?

— Da. Moram dalje do Vilarija.

— To sam čuo jutros od šerifa. Možda ćete opet proći kroz Hovel, kada se budete vraćali.

Zatim pogleda ćerku:

— Vila bi se radovala. Zar ne kćeri?

Devojka pocrvene kao ruža.

Vajat ustade.

— Da, svakako ću proći kroz Hovel, jer nameravam da svratim u Dodž Siti. Tamo je jedan od moje braće pomoćnik šerifa.

— Cela porodica u policiji — reče stari Saterland, smejući se. Prišao je vitrini i izvukao dve čaše, stavio na sto i napunio.

— Čašicu dobre rakije za srećan put, mister Erp.

Kucnuli su se.

Pre nego što je ispio, Vajat pogleda preko čaše devojk u oči...

Dvanaest dana kasnije ponovo je došao. Sam.

Saterland i njegov najmlađi sin, dvanaestogodišnji deran, stajali su na kapiji kada je jahao glavnom ulicom prema trgu.

— Jeste li šćepali lopova? — upita dečak radoznalo.

— Da.

— I... gde je on?

Stari pljesnu mališana.

— Ne treba toliko da pitaš, dete. To nije za malu decu.

Vajat kliznu iz sedla.

— Mislim da jeste, mister Saterland. U našem kraju moraju i dečaci da znaju sve o tome šta je život. Gore u brdima sam ga stigao. U jednom tesnacu. Nije hteo da posluša moje naređenje i baci oružje. Naprotiv. Pucao je.

Pri tom Erp pokaza pocepan rukav.

— Ovde mi je zrno oprljilo kožu.

— A kradljivac stoke? — ispiti-vao je dečak.

— On je mrtav — reče Vajat ozbiljno.

Vila se pojavi na vratima. Oči su joj blistale od radosti kada je ugledala Erpa. Odmah je upitala:

— Kako ste?

— Hvala dobro. Nadam se da se i vi dobro osećate.

— Da hvala!

Onda je sledilo drugo Vilino pitanje:

— Kada odlazite?

— Na žalost, odmah.

Njeno uzano lice poblede.

— Šteta — jedva je izustila.

Na to se stari Saterland umeša:

— Mi smo, u stvari, hteli da vas pozovemo na Vilin rođendan.

— Zar vam je danas rođendan?

— upita Vajat.

— Ne, sutra je.

Ostao je u gradu. Zakupio je sobu u „Grand” hotelu. Uveče je na kratko skoknuo u salun „Kod mrtvog Sijuksa” i pozdravio starog šerifa Lestera, a onda posetio Saterlandove. Nije bilo baš veselo. Mali dečak se vrzmao oko oca i upao u bunar. Pri tom se ozbiljno ozledio. Srećom sve se dobro završilo.

Sledećeg jutra jedan dečak je doneo iz Kaliganove radnje divan šal od meksičke svile i kitnjasti suncobran po najnovijoj Sent Luis modi.

— Ovo treba da predam gospođici Saterland — rekao je.

Vilino srce tuklo je kao ludo, kada je ugledala poklone.

Mali brat, koji je sedeo na krevetu, i oporavljao se, otkrio je cedulju zakačenu za suncobran i pročitao je glasno:

— Sve najbolje i najlepše! Vaš Vajat Erp.

— Ha, ha! Dakle tako — reče deran. — Mister Erp je još i pravi džentlmen!

Vila je buktala od rumenila, kupila poklone i istrčala napolje.

Popodne je mladi pomoćnik šerifa došao na kafu.

Pošto je ispio šoljicu prijatnog napitka, uputio se kod mališana u sobu da ga obiđe.

Naslonio se preko ivice i milovao dečaka po kosi.

— Nemoj biti tužan, dečko. Sve će brzo proći.

Mališan podiže glavu.

— Kada budem ozdravio, hoćeš li opet doći?

— To ne znam.

— Ja to veoma želim.

Vajat se zagleda kroz prozor.

— I ja to želim, dete — odgovorio je zamišljeno.

U to oseti dečakovu ruku na svojoj.

— Slušaj, setio sam se.

Vajat ga pogleda.

— Čega si se setio?

— Pa eto, mogao bi jednostavno da se oženiš mojom sestrom...

Mladi čuvar zakona ga je posmatrao netremice.

— Kime?

— Pa Vilom, zaboga!

Erpovo ozbiljno lice prekri osmeh. Uputio se prema vratima govoreći:

— Da, dečko, možda si u pravu.

U predsoblju je stao pred devojku:

— Vila, ja baš nisam rečit čovek. Hoćete li da budete moja žena?

Devojci zastade dah.

Otac i dva starija brata stajali su otvorenih usta, ne verujući svojim ušima.

— Hej! — prvi se javio Dejv, mlađi od dvojice. — Kako je to samo rekao. To niko ne bi mogao da odbije!

Svi su se od srca nasmejali.

Da, Vila Saterland je htela da postane žena ovog ozbiljnog čoveka iz Lamar. Samo, pošto se to sve tako munjevito odigralo, bila je malo smušena.

Vajatu se žurilo. Očekivali su ga

kod kuće. No, prvo je trebalo obaviti svadbu.

Starom Saterlandu se činilo to sve suviše naglim. Ipak, uvideo je da veliko odlaganje i natezanje ne bi ništa bolje donelo. Sledećeg dana je tiho, u najužem krugu porodice, proslavljena svadba. Bač i njegova žena, šerif i sveštenik, bili su jedini gosti.

Kroz tri dana Vajat Erp je iznajmio u Harperovoj konjušnici laka kola, natovario na njih Vilin prtljag i upregao svog dorata.

Najmlađi brat je plakao i cvileo kao kuće, dok najzad stari Saterland nije dao pristanak da i on pođe.

— Dovešću ga za tri meseca — obećao je Vajat.

— U redu, ali i tamo mora da ide u školu.

Erp i to obeća. Posle srdačnog oprostaja, kočija je krenula glavnom ulicom. Stari šerif je stajao pred kancelarijom i srdačno mahao.

Tako se ovo troje vesela srca odvezlo tog oktobarskog jutra iz Hovela. Putovali su za Lamar. Vajat Erp, Vila Erp i mali Kid Saterland.

Vajat je izgledao kao i uvek ozbiljno, držao uzde i posmatrao planske vence kojima su se približavali.

Kidovo lice bilo je celo u zavojima, ali su mu oči svetlele. To je bilo njegovo prvo veće putovanje.

Vila je bila srećna.

S vremena na vreme bacila bi krišom pogled na svog muža i posmatrala njegov ozbiljan, lep profil. Sada je to bio njen čovek, taj mladi policajac Vajat Erp. Ona će celog života biti uz njega. Celog života.

Vila, međutim, nikada nije stigla do Lamara. Kao ni mali Kid, koji je sanjao o dugom lepom putovanju. Ni on nije prešao više od desetak milja.

Sudbina koja je pripremila bogat i uzbudljiv život Erpu, donela mu je i ovakav dan. Najcrnji među crnima. Dan koji nikada neće zaboraviti.

Izašli su iz doline Arkanzasa i vozili se prema severozapadu, uz prve planinske lance. Vajat je išao obilaznim putem, jer je Vila želela da navrati u Vitrup i pozdravi se sa sestrom svog oca.

Nekih devet milja iza grada, u jednom malom tesnacu između brežuljaka, odjeknu iz žbuna s desne strane puta hitac. Mali Kid se samo zgrči i sunovrati iz kola.

Uplašen pucnjem, konj polete kao podivljao. Vajat je jedva držao uzde. Drugi metak pogodi ga u desnu ruku. Erp pade na daske kola i povuče za sobom ženu, štiteći je telom. Pri tom je vukao uzde iz sve snage. Najzad mu je uspelo da umiri konja. Izvukao je revolver i nanišani. Dva jahača su se približavala.

Silk Kasedi i Lad Brajan.

Kasedi zaustavi naglo konja a Brajan počeo da puca kao pomaman iz oba revolvera.

Vajat samo jednom podiže kolt. Pucanj odjeknu i Lad Brajan pade iz sedla.

Silk Kasedi okrete konja i dade se u bekstvo. Bio je suviše udaljen da bi ga Erp mogao pogoditi. Da li da ga sledi? Da ispregne dorata? Da na golom, neosedlanom konju goni bandita. Da ostavi samu, na smrt preplašenu ženu? I dečaka?

Šta li je s malim?

Vajat potera dorata i okrete kola pa požuri natrag.

Mali Kid je ležao u travi prostreljenih grud. Oči su mu bile širom otvorene. Gledao je upitno Vajata. Iznenada mu se usne pokretoše!

— Sada morate... putovati bez... mene.

Vila je čučala na kolima i gledala samrtnički blede bratovljevo lice, ne shvatajući.

Vajat pridiže dečaka. Nova, bela košulja bila je na levoj strani tamno crvena.

— Ostavi me ovde, Vajat — rekao je tiho dečak. — Ostavi me i idi ga lovi. Sigurno ćeš ga uhvatiti!

— Budi miran, Kid — rekao je teška srca Vajat, osećajući kako ga oči neizdržljivo peku. Bio je na ivici suza.

— Znam da ćeš ga uloviti. Znam ja tebe... Iznenada mališanova glava klonu na stranu.

Vila užasnuta vrisnu.

Erp položi mališana na zemlju, uspravi se i skide šešir.

Vila nije uspela da shvati šta se oko nje dešava. Kao iz velike daljine videla je kako njen muž polaže dečaka pozadi u kola i pokriva ga i kako vezuje za kola konja ubijenog Brajana.

Krenuli su natrag prema Hovelu.

Bač Keton je glačao čaše, a njegova žena tamarala po kuhinji.

Kafedžija iznenada podiže glavu. Čuo je kotrljanje kola i kroz prozor prepoznao Vajat Erpa. Ispustio

je čašu iz ruke i potrčao na trem. Kada je video Vajatovo lice, ostao je nem. Onda je ugledao dečaka kako leži pozadi u kolima. Mali Bač Keton požuri prema šerifovoj kancelariji i s vrata još reče:

— Hovard! Erp se vratio! Dečko — povređen je!

Stari Lester, koji je baš bio zabavljen sređivanjem iskaza bandita Džoni Luna, koji je trebalo da bude sproveden u Vičitu, ispusti pero iz ruke i pogleda kafedžiju zapanjeno:

— Jesi li poludeo, Bač?

Keton je već bio na tremu, i potrčao pored kola prema trgu. Zakucao je kod Saterlanda.

Dejv je otvorio:

— Hej, mister Keton, gde to gori?

Bleda lica kafedžija pokaza na kola koja su se lagano približavala.

Dejv i stari bunardžija izadoše na ulicu. Gledali su ukočeni od tuđe u nepomično dečakovo telo. Vajat štade uz njih. Lice mu je bilo kao okamenjeno. Stari Saterland ga obema rukama uhvati za mišicu.

— Vajat — mucao je. — Vajat. Šta se desilo?

Mladi čovek podiže glavu i pogleda svoju ženu. Sedela je ukočeno na kolima zagledana u leđa upregnutog konja.

Erp onda izgovori samo jednu. jedinu reč:

— Kasedi!

Zatim ispreže konja, uze sedlo, uze pušku, pa se vinu na konja.

Stari Saterland, Keton i šerif mu pridoše:

Vajat odmahnu glavom:

— Ne, ici ću sam!

Poterao je konja uz sedište kola i pogledao Vilu. Nespretnim pokre-

tom uzeo je njenu ruku i pritisnuo usne na nju. Onda je okrenuo dorata i odjahao.

U Vitrupu niko nije video Kasedija i njegove ljude. Vajat je nastavio put kroz brdoviti Džetmogore do Logan Sanda. Krstaro je danima po šumama Flurisa i najzad se zadržao u Kidervilu.

Odatle je nastavio put do Imerijala. Zastao je ispred saluna na izlazu iz grada i vezao ispred trema svog izmorenog konja. Lokal je u ovim jutarnjim časovima bio još prilično prazan.

Za jednim stolom sedela su četvorica i igrala poker. Peti se naslonio na zid i kibicovao. Kada je video pridošlicu, zabacio je šešir na zatiljak i sačekao da ovaj pride šanku. Onda se u tri koraka nađe na ulazu.

Vajat se naglo okrete. Ruke su mu bile nisko na opasaču. Visoki momak ga pogleda začuđeno:

— Šta — šta se desilo?

— Ostani gde si, uzvрати maršalov pomoćnik leđeno.

— Šta hoćete od mene? Ja vas ne poznajem, mister.

— To ćemo odmah urediti.

Dugonja pogleda u četvoricu za stolom. Položili su karte na sto i ustali.

Vajat pride momku, koji je pošao prema vratima.

— Gde je Kasedi?

— Pojma nemam. Ja — ja ga uopšte ne poznajem.

Erp promrsi kroz zube:

— Naravno, ne poznaješ ni mene ni njega. Možda bar znaš ko si ti? Dugonja se nesigurno osmehnu: — Pa jasno. Ja sam Bob Slipers iz Džetmora.

Mladi čuvar zakona isturi donju usnu:

— Ah, Bob Slipers iz Džetmora! Glupo. Bio sam uveren da si Hal Okland iz Vitrupa.

— Nemoguće!

— Čudno. Veoma ličiš na njega, prijatelju.

Četvorica su stajala iza Vajata. Jedan od njih bledunjav kockarskog lica, položi ruku na dršku kolta. Istog časa Vajat poskoči u stranu. U levisi mu se nalazio upečen kolt. Odmah je opalio.

Kockar uzviknu i baci oružje. Vajat je primetio nemarno:

— Čudno se ponašaju ljudi. Ovaj lupež je hteo da mi saspe olovo među rebra, baš kada sam hteo da malo porazgovaram sa mister Oklandom iz Vitrupa.

Pogođeni kockar je cvileći prišao šanku i tražio nešto da previje ruku. Ostala trojica su se ukočila. Na licima im se videlo da su spremni na sve. Ako i nisu bili Kasedijevi ljudi, onda su bili odlučno na strani Hala Oklanda.

Vajat se izmiče još dva koraka u stranu. Nije uopšte obraćao pažnju na to što je pogođeni kockar imao još jedan kolt u opasaču i što je goreo od želje za osvetom, kao i to da su njegova tri druga Alan Tab, Milt Velton i Edvard Figers imali dva brza kolta i stajali jedva pet koraka od njega, kao i da je Kasedijev čovek, Hal Okland, stajao na vratima sa parker koltom u opasaču.

Pucanj je privukao kafedžiju u lokal. Nat Hotkins je bio mlad čovek, svetlo plave kose i lukavih očiju. Već godinama je živeo ovde u brdima i najveći broj njegovih mušterija bila je Oklandovog kova. Hotkins je došao do zaključka da nije loše da bude u dobrim odnosima sa mračnim tipovima. Dešavalo se već da je po neki šerif došao iz doline i tražio ovog ili onog, ali nikada nijedan policajac nije uspeo da nekog uhvati ovde u planinama. Naprotiv, napolju na groblju ležao je Bili Fener, maršal iz Vičite. Bio je spor.

Sada je ovde stajao momak u kome je lukavi, plavokosi Net Hotkins prepoznao odmah policajca. Stajao je sam nasuprot petorici. Pritom se još držao na površini. U krčmi u Imerijalu! Tu, gde ni jedan šerif nije smeo da zucne.

Čudna stvar!

Nat je znao tačno šta mu je dužnost. U protivnom bi mu ljudi kakav je Silk Kasedi za manje od tri dana pretvorio lokal u iverke. Kasedi, Roli, Blesdejl, Kid Kori i Del Irvings su bili šefovi bandi kojima se nije smelo zamerati. Jednom od njih pripadala su i ova petorica. Natu je to bilo jasno.

Osim toga, bio je uveren da mladi čuvar zakona protiv petorice nema nikakvih šansi. Svako bi tako zaključio. Na celom zapadu bi se teško našao čovek koji bi stavio i probušen cent na jednog čoveka, kada se nalazi prema petorici bezočnih bandita, od kojih je svaki i razbojnik i ubica.

Nat nije mnogo premišljao. Pošao je desnicom prema vinčesterki, koja se nalazila uz sam šank. U

tom trenutku srete strančev pogled. Ukočio se! Kakav pogled!

Nije mogao da se makne.

Okleđ doviknu s vrata:

— Šta je, momci, zar ćete dovoliti zečicu da se koprcu?

Alan Tab nije nikad važio za naročito bistrog momka. Ali za četrdeset svojih leta koja je nosio na grbači, mogao je da postane razumniji. Potegao je revolver i ugledao ispred sebe — fantoma. Stranac je samo dotakao dršku revolvera i pucao kroz mali otvor futrole.

Alan se zalepi za sto svom težinom, zanesse se i u padu povuče za sobom stolicu.

Čudni stranac je stajao i držao ruke prekrštene na grudima. Nat Hokins će to pričati i svojim unucima, ako za to bude imao prilike. Neće zaboraviti do samrtnog časa — prokleti stranac je ni manje ni više, prekrstio ruke. Kao da se ništa nije dogodilo.

Red Donogan je držao svoju krvavu ruku i nervozno pogledao svog prijatelja Alana.

Napred, četiri koraka pred njim ležao je Alan Tab, za koga se govorilo da je izvanredan strelac.

Pridošlica zabaci malo glavu i reče kafedžiji:

— Mister! Ako hoćete da sačuvate svoje svetle čuperke još neko vreme, sklonite ruke sa šanka!

Nat se ne pomače.

— Napred — zagrme stranac. Glas mu je bio resak kao staklo.

U to Hal Okleđ začu kako se pomična vrata iza njega otvaraju. Čovek visok gotovo sedam stopa uđe u lokal. Jednim pogledom osmotrio je situaciju.

— Roli! — uzviknu Milt Velton

sa olakšanjem. — Roli! Ovde je policijsko njuškalo iz doline!

Gorostas skupi svoje guste obrve i steže usne. Njegovo rumeno lice kao da je malo pobledelo.

— Da! — doviknu Edvard Pigers povrativši se malo od straha. — On je smakao Alana Tabu, a Reda Donogana ranio!

Div je držao svoje krupne šake na bedrima kraj opasača.

— Šta? — promrmljao je. — Jedan jedini čovek protiv toliko ljudi?

Vajat Erp je mirno stajao. Na licu mu nije zaigrao ni jedan mišić.

Na to se oglasi Hal Okleđ:

— To je Vajat Erp, Roli! Smakni ga!

Kada je div čuo to ime, levica mu pade na dršku kolta. Istog sekunda pogled mu je ostao prikovan u upereni kolt koji je Vajat držao u ruci.

Brdo od čoveka uzdahnu duboko i skloni ruku s revolvera.

— Jedan protiv šestorice!

— Protiv sedmorice — reče Erp hladno.

— Protiv sedmorice — ponovi div i iznenada prsnu u smeh koji nije ništa dobro obećavao. — Vajat Erp! Njemu mora da je najmanje četrdeset godina! Vi ste ludi. Erp je u Sirakuzi potukao Lota Bilingeru, a u Lantonu mog prijatelja Ole Džefrisa. To je bio pomoćnik maršala iz Lamara. Ovaj čovek ovde je običan revolveraš.

Vajat se u dva skoka nađe iza krupnog Rolija, istrže mu koltove iz opasača i baci ih što je dalje mogao, pritrča Veltonu, pa i njemu oduze oružje. U trenutku kada je i

poslednjeg, Eda Pigersa razoružao, zaurla Roli:

— Nat! Pucaj konačno!

Kafedžija podiže vinčesterku, baci se u stranu i poče da puca, dva puta, jedno za drugim. Prvo zrno pogodi nesrećnog Pigersa u leđa, a drugo izlete uz zveket kroz prozorsko okno na ulicu. Nije uspeo da po treći put povuče obarač. Zrno iz Vajatovog revolvera smrskalo mu je donju viličnu kost. Pao je pljoštiniце prema šanku.

Roli Blesdejl, Hal Okland i Milt Vilton stajali su otvorenih usta, kao omađijani.

Pomoćnik maršala jednim spretnim saltom vrati revolver u opasač, ne obraćajući pažnju na bandite. Zatim otrese nevidljivu prašinu sa rukava, stade u raskorak i izvuče cigaru iz džepa.

— Slušaj, debeli — rekao je svojim tihim čudno metalnim glasom. Znam da u šeširu i u levom džepu žaketa imaš po jedan revolver. Ostavi ih tamo gde su.

Oni ti ništa dobro neće doneti. Zatim je lagano napunio kolt i nastavio:

— Ja sam Vajat Erp i tražim Silka Kasedija. Ovo puškaranje je bilo potpuno nepotrebno. A sad napolje, ljudi! Prvo Blesdejl, a ti onda za njim, naredi Vajat, pokazajući na Veltona. A ti Okland, kaži mi sada gde se Kasedi sakriva?

Bandit je bio bleđ kao kreč.

— Gde je on? — ponovi Erp pitanje.

— Ne znam!

U to Vajat stade ispred njega. Cigaru je prebacio u ugao usta.

— Nisam ja baš nečovek. Okland.

Još jednom ću ponoviti pitanje: Gde je Kasedi?

Čovek samo podiže ramena. Snažan šamar bacio ga je u naručje Blesdejlu, koji još nije napustio lokal. Okland je dobro nagazio diva. Ovaj divlje odbaci svog druga natrag prema pomoćniku maršala, uzvikujući:

— Hodi ovamo, momče! Ako je tuča u pitanju, tu sam! Tamo gde Roli Blesdejl udara, trava više ne raste!

Govoreći to, nasrnio je svom žestinom na Vajata i snažno ga udario po mišici. Erp mu je vratio udarac i pogodio ga u vrh brade.

Blesdejl se zaneo unazad, otresao glavu kao moker pas i ponovo nasrnio na protivnika zakrvavljenih očiju.

— Sklanjajte se u stranu, ljudi — grmeo je svojim krupnim glasom. Sada će policijsko pseto videti svog boga!

Roli je bio snažan kao bik. Njegov udarac bi odraslog magarca oborio na kolena. Sada je pak imao spretnog, brzog i veoma jakog protivnika.

Naleteo je svom žestinom i osetio užasan bol u levom ramenu, zgrčio se i dobio silovit udarac u pleksus. Sručio se kao klada.

Mladi čuvar zakona namesti somotsku mašnu i natače šešir. Izvukao je cigaru iz usta i odmerio Oklanda.

— Neću da pitam još jednom, Hal!

Na to Okland, izbezumljen od straha promuća:

— U Sand Hilsu!

Vajat Erp prođe pored njega, gurnu vrata i ugleda desetinu ljudi

okupljenih ispred krčme, koji su ga gledali kao da je utvara. Prišao je bez reči konju, vinuo se u sedlo i lagano napustio grad.

•

Silk Kasedi je znao da ga Vajat Erp sledi. Znao je da više nikada neće imati mira dok jedan od njih ne bude ležao u prašini.

Silk Džems Kasedi je bio sin jednog krojača iz Sent Luisa. Bio je to čovek čije će ime zbog Vajat Erpa ostati za uvek zapisano u američkoj istoriji. Posle prepada na poštansku kočiju u Kvinsiju, došao je u Kanzas. U Vičiti je sakupio bandu razbojnika i ubica. Sada je pobeo u Sand Hills i to sam. Preostale ljude, koji su preživeli poraz u Hovelu, poslao je u Sirakuzu. Tamo je trebalo da se sastanu sa drugim šefom bande, Kid Korijem koji je planirao napad na poštansku kočiju, kojom je trebalo da bude prevezen novac trojice trgovaca stoke u Dodž Siti.

Kako su Kasedi i Kori saznali za transport novca, ostalo je za uvek tajna. Kasedi je hteo, pošto-poto da se vezuje, da je i on prisutan, s tim što bi tako zavarao trag i otrešao se Vajata Erpa.

Lukavi Kasedi se pobrinuo da postavi svoje ljude u malim gradovima oko Sand Hila kako bi ga mogli obavestavati o Vajatovom kretanju. Ovog puta nameravao je da mu postavi bolju zasedu i pogodi ga, kao što je to učinio sa malim Kidom Saterlandom. Naime, nikada

nije priznao da je taj hitac bio namenjen Vajatu.

To što je ubio dete nije ga ni malo brinulo. Njegova savest bila je veoma slična polju kaktusa u Ljanu Estakadu — tvrda, bodljikava i sasušena.

•

Kada se Hal Okland oporavio posle Vajatovog odlaska, uputio se u konjušnicu i vinuo u sedlo.

Video je čuvara zakona kako u daljini jaše prema planinskom vencu.

Okland je morao da pređe ogroman put, ukoliko je hteo da pretekne Vajata i stigne do Kasedija. Ogroman i obilazan put. Duboko nagnut na konju, grabio je preri-jom prema severu, kako bi u kasno veče u širokom luku došao do planina.

U to vreme jurio je Vajatov dorat kroz visoku planinsku travu prema Sand Hillsu. Kada je pao mrak Vajat u jednoj udolici zapali malu vatru i spremi kafu. Završio je skromni obed i ugasio vatru, popušio cigaru i prostro ćebe, pa legao na počinak.

Mislio je na Vilu, svoju mladu ženu.

Kako se sve to odigralo! Sreo je, tri puta video i oženio se. Zbog toga što je mali Kid tako rekao — i jer drugačije nije moglo biti. Voleo je tu malu, plavokosu ženu iznad svega.

Kid je bio mrtav, ležao u grobu dole u Arkanzasu. U sasvim malom grobu sa metkom u grudima.

Vila je sedela i čekala ga u maloj, čistoj kući kraj trga.

Kod kuće u dalekom Lamaru ni-ko ništa o tome nije znao. Nisu znali za njegovu sreću. Hteo je da ih iznenadi.

Šerif iz Lamara je znao da Vajat goni kradljivca stoke. Stoku nije našao, ali je zato našao kod ubijenog bandite pune bisage para. Verovatno ih je dobio za prodata goveda. Sada je taj novac bio kod Erpa. Ostaće tu dok zajedno s Vilom ne ode u Lamar. Gore u potkrovlju dedine kuće ima dva odeljenja. Tamo će se smestiti sve dok ne bude zaradio dovoljno novaca da iznajmi kuću, bolji stan ili čak sažida sopstveni dom.

Maštao je o sopstvenoj kući celog života. O lepoj, udobnoj drvenoj kući sa velikim tremom, belo obojenim prozorima i ogradi na verandi i, naravno, belim vratima. Ispred toga lep, veliki vrt, a pozadi voćke i, jasno, veliki prostor deci za igru.

Da li Vila voli decu?

Sigurno. Imaće tri ili čak četiri snažna derana, a najstariji će se zvati Vajat. Drugi Morgan, po Vajatovom bratu, ljubimcu. Treći Virgil. A četvrti?

Mladi čovek kraj ugašene vatre se nasmeja pri pomisli da bi četvrto dete moglo biti — devojčica. Ako bude tako, mora će se zvati Vila. Ako bi imao još jednu devojčicu, mogla bi dobiti ime Marien. Tako je njegov otac zvao majku. Njegovu jadnu, malu, dobru mamu, koja već odavno leži pod zemljom, tamo gde je on kao dečak često stajao satima ne shvatajući da ga je tako jednostavno napustila, vredna, mala mama.

Bacio je opušak, umotao se u pokrivač i zaspao.

Duboko u noć probudio ga je neki šum. Nešto kao udaljen topot kopita.

Vajat skoči, protrlja oči i zglobove i uze pušku. Napustio je svoje skrovište i posmatrao. Topot se čuo mnogo jasnije. Bilo je najmanje deset jahača i to na udaljenosti od jedne milje.

Čučnuo je i posmatrao. Projurili su nedaleko od njega. U tom trenutku zarza njegov dorat iza žbunja. Poslednja dva jahača naglo okrenuše konje i pođoše prema žbunju. Ostali su čuli poziv jednog od zaostalih, pa su pohitali takođe na trag.

Vajat se priljubio uz zemlju i zadržao dah. Jedan od jahača je prošao tako blizu da ga je Vajat gotovo mogao uhvatiti za nogu.

— Ovde je konj! — uzviknu jedan.

— A ovde vatra

— Oprezno ljudi! — upozori neki duboki glas.

Vajat podigao glavu i osluškivao.

— Napred, pretražite okolinu! Momak mora da je u blizini! — opet se čuo onaj duboki glas.

Vajat je puzao napred. Uznemireni konji, pomogli su da se njegovo kretanje ne čuje. Nekih petnaest jardi iza konja je stao i opet se priljubio uz zemlju.

— Gazda! — Čuo je prodoran glas. — To je neki nepoznat konj. U bisagama ima dosta novca. Verovatno neki usamljeni putnik. U svakom slučaju nije jedan od konja koje su razbojnici imali.

Vajat se pridžže. Sada je znao da su to ljudi s nekog ranča. Verovat-

no su sledili grupu razbojnika koja im je pokrala stoku s pašnjaka.

Uspravljen prošao je pored konja i uputio se prema žbunju. U prvom trenutku ga niko nije primetio. Kauboji su podstakli ugašenu vatru i preturali i dalje po Vajatovim bisagama.

Vajat zastade.

— Hej gazda! Evo neke zvezde!

Mladi kauboj koji je to rekao pruži starijem, sredovečnom čoveku, metalni predmet.

Ovaj je prišao vatri i posmatrao.

— Hm, petokraka! Prava petokraka!

— Možda je na njoj ime. Čuo sam da mnogi šerifi urežu svoje ime na zvezdu.

— Da! — uzviknu stariji. — Piše nešto. Čekaj... Vajat Erp. Njega.

— Vajat Erp — javi se jedan od kauboja. — Nebesa! Njega poznajem. To je pomoćnik maršala, koji je prošle godine bio u Dodž Sitiju!

— Naravno, i ja ga poznajem — uzviknu drugi.

— Videli smo ga prošlog leta u Dodž Sitiju kada je održano nagradno takmičenje u streljaštvo, sećaš se? — podseti ga riđokosi pegavi mladić.

Vajat se uputi kraj kauboja, prema čoveku koji držao zvezdu u ruci.

— Dobro veče mister! Mogu li da dobijem zvezdu natrag?

Čovek kome je prišao imao je oko pedeset godina. Uzviknuo je iznenađeno:

— Hej! Evo ga! Jeste li vi Vajat Erp?

— Jeste! — javi se riđokosi. — On je to gazda. Poznajem ga dobro.

Stari jahač pruži Erpu zvezdu, govoreći:

— Čudna ste vi osoba, Erp! Ostavili ste ovde konja, sedlo i zvezdu u bisagama! Zatim je pružio mladom čuvaru zakona desnicu. Ja sam Klint Ruper. Moj ranč je četrdeset milja zapadno u Sand Hilsu. Još od sumraka gonim bandu kradljivaca stoke. Šta vi tražite ovde?

— Sledim jednog ubicu, Silka Kasedija.

— Kasedija? O tom lupežu srećom, duže vremena nismo gore ništa čuli. Mora da se krije u Vičiti.

— Ne, mora da je u Sand Hilsu. Sledim ga već dosta dugo.

Ljudi posedaše oko vatre.

Ruper je obavestavao Erpa:

— Danas pre podne došao je Mak Lovel, jedan od mojih ljudi sa pašnjaka u planinama. Šest razbojnika su oborili ogradu pretukli jednog od kauboja i oterali krdo goveda. Vrlo prepređeno. Baš u vreme kada je najviše ljudi bilo u seči drva za zimu. Kada smo stigli na pašnjak, mrak je već osvojio. Sledili smo dosta jasan trag, koristeći buktinje. Međutim, kada smo došli do kamenitog tla, trag je izgubljen. Ipak, ustanovili smo da su pošli u pravcu jugoistoka. Dakle, nekuda ovamo.

Vajat odmahnu glavom.

— Ovuda nisu prošla goveda. Ja imam lak san kao oprezni Komanč. Sigurno bih nešto čuo. Uostalom, kao što sam i vas čuo.

— Aha — nasmeja se rančer. — Znači, zbog toga ste se sklonili. Zatim pogleda malog debeljuškastog čoveka, dobroćudnog lica. Šta ti misliš, Ed?

Debeljko sleže ramenima.

— Ja sam rekao čim smo došli do kamenitog tla, gazda, da je besmisleno da krenemo u poteru ovamo. Razbojnici su možda promenili pravac i mirno krenuli prema jugu pored ranča. To im je divna prilika da ga opljačkaju.

Na Vajatovom licu zaigra osmeh.

— Niste to loše ocenili, Ed!

Ruper pogleda čuvara zakona.

— Ed Vilkins je moj nadzornik. Mali je i debeo, ali je najbolji od svih.

Debeljko protrlja nos i okrete se. Bilo je očigledno da ne daje mnogo na pohvale. Bio je jednostavan, ispravan momak, kome su jedino kaubojski posao i rad na ranču bili u glavi. Ustao je i zakopčavajući kaput, rekao:

— Treba da se vratimo, gazda. I to što brže. Šta vi mislite, šerife?

— Ja u stvari, nisam još šerif, ali se slažem s vama, nadzorniče.

Tri minuta kasnije svi su bili u sedlima i grabili prema severoistoku.

Vajat je jahao između rančera i nadzornika. Posle dugog i napor-nog jahanja, Vajat iznenada zaustavi konja i podiže ruku.

— Šta se desilo? — upita rančer.

— Šerif je nešto čuo — primeti Ed cereći se.

— Da! — reče Erp. — Pucnje! Koliko još ima do vašeg ranča?

— Nešto više od tri milje!

— Tempo, ljudi!

Vajat izbi na čelo kolone i nagnu se uz sam vrat konja. Dorat polete kao strela. Iako ni ostali nisu imali loše konje, prilično su zaostali.

Erp je ubrzo ugledao ispred sebe zgradu ranča. Odatle su dopirali pucnji.

Ispred kapije kliznuo je iz sedla i potrčao. U dvorištu je puškara-nje još uvek trajalo.

Kauboži su se verovatno zabarikadirali u kući. U to rančer, koji je upravo stigao, skoči s konja i stade kraj Erpa. Virio je kroz og-radu.

— Gde je pomoćna zgrada? — pitao je Erp.

— Tu, desno! Ona dugačka zgrada.

— Znači da je ona dvospratnica glavna zgrada?

— Da.

— Tamo u njoj su vaši ljudi. A posetioci su preko u otvorenim šupama.

— To je šupa za kola. Da, tamo su, verovatno su se tamo utvrdili, psi! Sada ću ih potprašiti, pazite!

Zatim zaurla koliko ga je grlo nosilo:

— Tom, uzmi dve dinamit patrone iz moje sobe!

— Šta smerate? — upita Vajat.

Nadzornik, koji je upravo stigao i teško disao ubaci:

— Da ih zbriše, lupeže!

— Sa dinamitom?

— Jasno!

— Ali to će potpuno uništiti vašu šupu — primeti Vajat.

— Svakako — uzvрати rančer ravnodušno.

— Imate li kola u šupi?

— Da, dvojca.

Mladi čuvar zakona se okrete prema rančeru:

— Čoveče, nećete ih valjda žrtvovati! Sačekajte par minuta, odmah se vraćam.

Pre nego što je iko mogao da ga spreči, Vajat se prebacio preko og-rađe i nestao u mračnom dvorištu.

Iz kolske šupe odjeknuše ponovo pucnji prema glavnoj zgradi.

Izenada, kroz otvor kaubojske zgrade sunu plamen. Tri pucnja odjeknuše jedan za drugim.

U kolskoj šupi nastaje gužva. Jedan krik prolomi se kroz noć.

Kaubojski iz ograde su klicali.

— Tako, dobro je šerife! — vikao je debeli. — Potprašite ih!

— Ostavi dinamit, Tom. Ne još. — vikao je rančer.

Razbojnici sada otvoriše vatru na kaubojsku zgradu, odakle je Vajat pucao. Ali se on već bio sakrio i nalazio iza bačve kraj pojila za konje. Tri puta je opalio.

Jedan čovek vičući potrčao iz šupe u dvorište.

Rančer upravi pušku prema senci koja se pokretala. Razbojnik je ostao na mestu mrtav.

— Izlazite napolje, ljudi! — doviknu Vajat Erp.

— To bi ti odgovaralo, amigo! — odgovori glas koji Vajatu naterao krv u lice. Uspravio se i piljio u pravcu šupe. Zatim je ponovo doviknuo:

— Kasedi! Pusti ljude da izađu! Dvorište je opkoljeno.

— Ne pada mi na pamet!

— Iziđite ljudi! — vikao je Vajat. — Nemate nikakvih šansi. Niste valjda ljudi da dozvolite da vas ustrelimo kao žečeve. Iziđite inače ćemo pucati na vas!

Jedan minut vladala je mrtva tišina.

— Brojaću do tri — opomenu čuvar zakona. — Onda ću otvoriti vatru na šupu.

Niko se ne pojavi.

— Jedan!

Tišina.

— Dva!

U to jedan čovek istrčao iz šupe u dvorište, a za njim još dvojica.

Iz šupe se ponovo oglašilo pucnji. Sva tri bandita padoše kao pokošeni.

— Kasedi! — urlao je Erp. Za ovo ću ti sasuti sve zube...

Podrugljiv smeh dopro je iz šupe.

Onda se čulo pucketanje dasaka, a odmah zatim topot kopita kroz dvorište.

— Uhvatio je maglu! — doviknu Vajat. — Brzo, srušio je zid šupe i pobjegao prema severu!

Sudbina je još jednom išla na ruku ubici Silku Kasediju. Umakao je! Od četvorice bandita sa kojima je došao, trojica su bili mrtvi.

Sledećeg dana u podne Vajat Erp i nadzornik Ed našli su ukradenu stoku u udolicu kraj reke, ne mnogo daleko od ranča.

Momak tamna lica, koga je Kasedi najmio da čuva ukradenu stoku, dade se u bekstvo. Sa brzog konja skinuo ga je Vajatov kuršum, koji ga je pogodio u nogu. Kada mu je prišao, mladić osu grdnju na maršalovog pomoćnika.

— Vrat slomio, prokleta njuška! — Šta tražiš ovde u brdima?

U međuvremenu je prišao i nadzornik i gledao zapanjeno ranjenog mladića.

— Hej! Zar ti, Emile?!

Mladić opsova, držeći obema rukama ranjenu potkolenicu.

— Ostavi me na miru, ti gmizavče! — pritom pljunu prema nadzorniku.

Ovaj priđe bliže i pilepi mu snažnu šamarčinu.

— Tako, momče! I još nešto, bićeš obešen. Jednom si bio u na-

šoj momčadi. Onda si Lupisu ukrao konja i prišao razbojnicima. Ovo je šerif. Kad izgreje sunce, visićeš ispred ambara. Znaš tamo gde si svojeručno, sa posebnim oduševljenjem obesio onog dečaka jer je samo hteo da ukrade konja iz koralu. Tačno tamo ćeš ti visiti.

Mladić pozelene od besa. Iznenađeno se zgrči i odskoči celim telom od zemlje kao ispaljen iz topa. Glavu je zabio napred u trbuh nadzorniku. Obojica se sručiše na zemlju i počеше da se gušaju.

Vajat priskoči i dočepa Emila za okovratnik i povuče ga nazad u stranu. Tada Emil izvuče nož iz opasača i hitnu ga prema Vajatu. Spretnim pokretom tela, Erp za dlaku izmače oštrici. Čuo je iza sebe uzvik bola. Kada se okrenuo ugledao je nadzornika kako kleči. Upravo je hteo da ustane, kada ga je nož pogodio u grudi.

Emil uzviknu trijumfalno.

Ranjeni nadzornik se uspravi, izvuče kolt iz opasača i sašu ceo magacin u ranjenog bandita. Emil se više nije pomakao.

Vajat prihvati nadzornika, koji se zanosio, uze mu kolt iz ruke, izvuče nož iz grudi i položi ga u travu. Tek u kasno popodne stigli su Erp i teško ranjeni nadzornik na Ruper-ranč.

Jedna starija žena pošla je preko verande u susret Vajatu.

— Nebesa! Šta se to dogodilo nadzorniku?

Erp joj ispriča.

U tom trenutku stupila je na trem mlada žena i ugledala ranjenika.

— Ed! — uzviknula je užasnuta.

Eda Vilkinsa su uneli u kući i

smestili. Posle toga mlada žena, visoka lepotica, ponovo je izašla na trem.

— Vi ste Vajat Erp? — upitala je.

Mladi čuvar zakona potvrdi i obriše rukom prašnjavo lice.

— Ja sam Mildred Ruper iz Doda. Rančer je moj stric. Vas poznajem već dugo. Tačnije rečeno, nisam vas do sada videla, ali mi je brat često pričao o vama. Vi ste šerif, zar ne?

— Na žalost, još nisam. Samo pomoćnik.

Žena se osmehnu. Zubi su joj bili lepi i krupni.

— Stric mi je rekao da gonite Silka Kasedija.

— Tačno. On je kod Hovela ubio jednog dečaka.

Mlada žena posmatrala je uporno Vajata, a i on nju.

Imala je svetlo sive oči, izvijene obrve i puna usta, koja su odražavala samouverenost.

U to pride verandi jedan kauboj. Visok, širokih ramena, tamnook. Imao je uglasto lice, nisko čelo i isturene usne.

— Hej, šerife, ne zadržavajte ledi!

Kada se Vajat okrenuo, momak se glupo iscerio i otišao.

— Ko je to? — upita Erp.

Mlada žena pogleda za visokim momkom i podrugljivo razvuče usta.

— Pat Reli, Teksašanin iz Panhandla.

— Smešan momak — promrm-ljao je. — Zaljubljen je u vas.

Hladne sive oči Mildred Ruper, ostaše za trenutak još prikovane na Vajatovom licu.

— Znam to — rekla je nemarnim glasom. — Ali on nije tip čo-

veka koji bi mogao da ima kod mene bilo kakve izgleda.

Vajat nabra čelo. Kroz oblak duvanskog dima posmatrao je lice Mildred Ruper.

— Kakav bi trebalo da bude čovek koji bi kod vas imao izgleda?

— upitao je onako uzgred.

Žena obori pogled, lagano se okrete i uđe u kuću.

Vajat je zamišljeno pušio neko vreme, a onda otišao u dvorište i rasedlao konja. Iznenada primeti da neko stoji iza njega.

— No, šta je sad? — upitao je ne okrećući glavu.

— Ostavi je na miru! — čuo je grleni glas Teksašanina.

Vajat jednim pokretom podiže teško sedlo i spusti ga na stepenice verande. Zatim izvadi cigaru iz usta i nasloni ruke na bedra.

— Slušaj, burazeru! Meni nije potreban ni vođa ni čuvar.

Na to Reli stupi bliže.

— Znam da brzo rukuješ oružjem, šerife. Meni to ne imponuje mnogo...

— ...jer si iz Teksasa! — prekide ga Vajat nemarno.

Čovek skupi oči.

— Jeli ti ona to rekla?

— Da.

Preko tvrdog, ne baš prijatnog Teksašaninovog lica, zaigra osmeh.

— Aha, to je dobro.

— Rekla je međutim, da kod nje nemaš nikakvih izgleda — dodade Vajat.

Na to Teksašani navali na Erpa. Brzo, oštro i nepromišljeno.

Udarac pogodi Vajata posred lica i baci ga unazad.

Teksašani je stajao pred svo-

jim protivnikom kao besan, opasan pas.

— Hej, burazeru, ovo nije baš bilo fer. Drži zube čvrsto, sada sam ja na redu!

Onda je Reli dobio takve batine, o kakvim uopšte nije mogao ni da sanja. Kada je konačno bio sasvim grogi, prosiktao je:

— Čekaj samo, amigo! Ti i ne slutiš šta znači imati u Teksašaninu neprijatelja, rivala.

Vajat izvuče cigaru iz džepa i zapali je. Gore na verandi je stajala Mildred Ruper, ali je Erp nije video. Teksašani jeste. Kipteo je od nemoćnog besa.

— Ubiću te!

Vajat se nasmeja.

— Ti si lud, burazeru. Nego ne plašim te se kao neprijatelja, koliko da znaš. A rival mi, nažalost, takođe ne možeš biti.

Reli podiže glavu i staklastim pogledom odmeri Vajata.

— Kako to misliš?

— Nismo zaneseni istom stvari. Meni do toga ni malo nije stalo, staro momče! Ako je to u pitanju, možeš mirno da spavaš.

Teksašani se stenjući uspravi.

— Je li to tvoja reč?

— Časna reč!

Pat Reli se isceri i pogleda prema verandi, pa se nesigurnim koracima uputi prema pomoćnoj zgradi.

Sada se i Vajat okrete i ugleda ženino hladno lice. Da je tog trenutka bar rekao: „Gospodice Ruper, nisam ništa loše mislio. Naime, ja sam već oženjen, ili bilo šta slično, uštedeo bi sebi mnoge nevolje. Na žalost, mladi čuvar zakona nije baš bio vešt u ophođenju sa že-

nama. U revolvere, puške, lasa, konje i pesničenja razumevao se daleko bolje. Osećao je, doduše, da bi sada trebalo nešto da kaže, pa je rekao ono najgluplje, to jest prvo što mu je palo na pamet:

— On je zvrđov. Ipak mislim, nije tako loš momak...

Mildred Rupert mu uputi prezriv hladan pogled i odlučna koraka uđe u kuću.

Posle večere, na koju je rančer pozvao Vajata sedeli su svi zajedno u dnevnoj sobi.

Rančer je poslao po sudiju Loftusa Hata, koji je stigao kasno popodne sa starim lekareskom Mek Noelom.

Umirio je Rupera rečima:

— Izvućiće se, taj debeljko. Jak je i otporan kao bufalo!

Mildred je sedela na kraju stola nasuprot svom stricu. Vajat do nje. To ga nije mnogo usrećilo. Osećao je na neki način da je kod lepote pao u nemilost, iako ništa loše nije mislio, kada je Teksašaninu rekao da nisu rivali.

Ono što mladi pomoćnik maršala iz Lamara nije znao, bila je činjenica, da lepa žena može sve da podnese, izuzev — korpe.

A lepa Mildred je primedbu Vajatovu shvatila kao odbijanje, prema tome, kao uvredu. I to pošto mu je, prema sopstvenom uverenju, prilično jasno pogledom pokazala izuzetnu naklonost! To je vređalo žestoko. Zbog toga je sada smišljala osvetu.

Jedna jedina reč bi sve razjasnila i sprečila. Ali mladi čuvar zakona ustade, zahvali se rančeru na pažnju i gostoprimestvu i obavesti ga

da će još pre svitanja, u pet sati, odjahati.

Rupert je izrazio žaljenje što tako brzo odlazi. Zatim je na Mildredin gorući bes još dolio malo ulja, zamolivši je da gostu pripremi za put sve što mu je potrebno, pa se oprostio s njim kao sa starim, dobrim prijateljem.

Vajat zaboravi loše raspoloženje izazvano Mildredinim držanjem i leže na počinak.

Mildred je izašla ubrzo posle Vajata na verandu da se nadiše svežeg vazduha.

Pred njom je ležala pomoćna zgrada u dubokom mraku. Kauboji su još u rano popodne imali malo slavlje zbog uspešno završene gužve s banditima. Rančer je postupio mudro i tako udesio stvar da se pijanka ne bi produžila do duboko u noć. Sada su svi spavali dubokim snom.

Ukočeno ženino lice razvuče se iznenada u ružan, pobednički osmeh kada je preko, kod zgrade, ugledala senku kako se preko dvorišta približava u pravcu verande.

Teksašanin Pat Reli zastade ispred verande i pogleda ženu.

Negde u šumi zavijao je kojot.

Žena se najzad pokrenu. Primakla se sasvim uz Teksašanina.

— Vi ste mi prijatelj, zar ne mister Reli? — upitala je umiljatim glasom.

Visoki momak se zbuni.

— To znate i sami, gospođice.

— Hoćete li mi učiniti jednu uslugu?

Pat joj se gotovo unese u lice, tako da je s gađenjem osetila njegov dah koji je odisao na viski.

— Svaku uslugu, gospođice!

Došapnula mu je:

— Ovaj Erp namerava da odjaši u pet ujutro. Jeste li razumeli.

Teksašanin je piljio u Mildred i odgovorio:

— Da! — Međutim nije razumeo, šta to treba da — razume.

Žena mu pomože:

— On me je uvredio, Reli! Ne bih imala ništa protiv ako bi zbog toga bio kažnjen.

Pogled joj je bio upravljen negde daleko i bio je hladan i nepokolebljiv.

Pat Reli proguta pljuvačku, a zatim promuća.

— Da gospođice Mildred! Mo... možete se osloniti na mene!

Čuvši to, naglo se okrenula i ne rekavši više ni reči, ušla u kuću.

Čovek je još dugo stajao tu kao okamenjen i gledao u vrata iza kojih je nestao sadržaj svih njegovih snova.

Vajat Erp je ustao odmah posle četiri. Izašao je u dvorište, umio se na bunaru, osedlao konja i izveo ga iz štale u dvorište. U tom trenutku čuo je tiho čeprkanje iza vrata.

Prekasno! Jedan kratak, oštar zvižduk zaparao je vazduh, i težak predmet se sruči na njega.

Pošto nije blagovremeno izmakao glavu, udarac ga tako ošamuti da je ispustio uzde i zateturao se. Ugledao je obrise nekog visokog čoveka ispred sebe. Sakupio je svu snagu i skočio prema čoveku. Silovito ga je udario po glavi. Teksaša-

nin Pat Reli se zanese, pade i zatljkom snažno udari o kameno podlozje za konje. Zatim lagano kliznu na zemlju.

Vajat je još uvek tresao glavu, posmatrajući Teksašanina.

— Ti, prokleta kukavice! Znači iz zasede? Ustaj, da ti sve koske polomim! — siktao je Erp poluglasno. — Ustaj Reli!

Vajатов glas je odjekivao dvorištem. Teksašanin se i ne pomače. Onda se Vajat saže, podiže ga i stavi mu glavu u hladnu vodu u podlozju. Zatim ga podiže vičući:

— Hajde, ustaj!

Kada ga je pustio iz ruku, Teksašanin se sruči kao džak.

Preko, u kući se zapališe svetla.

Mildred Ruper nije oka sklopila. Kada je čula galamu u dvorištu, obukla se na brzinu i istrčala na verandu. Rančer i njegova žena su takođe ustali.

I u pomoćnoj zgradi nastade komešanje. Uskoro kauboji upališe lampe.

Vajat se još jednom saže i zagleda u lice Teksašanina. Zatim mu je podigao glavu, pljeskao ga, osluškivao srce, naslonivši uho na njegove grudi i najzad ustanovio da je nesrećni Reli mrtav.

Bacio je pogled prema verandi i video na njoj jednu žensku priliku. Mildred Ruper. Iznenada mu je sve bilo jasno.

Nagnuo se, podigao mrtvaca i ponio ga prema kući. Spustio ga je na stepenište.

— Evo, gospođice Ruper. Evo vašeg ubice — mrtav je!

Teška koraka uputio se prema svom konju.

Žena najednom zavrišta.

— U pomoć! Ubica! Ubica! Držite ga...

Vajat lagano izjaha iz dvorišta.

Posle pola sata čuo je brz topot kopita iza sebe. Uskoro su ga jahajući stigli.

Sudija Hat priđe pomoćniku maršala.

— Mister Erp, morate se sa mnom vratiti na ranč.

Vajat ga je ispitivački posmatrao.

— Zbog čega?

— Ubili ste jednog čoveka.

— To je bila nužna odbrana.

— Zar niste i dan pre toga imali kavgu i obračun s tim čovekom?

— Da, istina je.

— A zbog čega, ako smem pitati?

Vajat pogleda kauboje, pa reče tiho:

— Bilo je to zbog gospođice Ruper, ali...

— Hvala, to je dovoljno. Znao sam to i bez vaše izjave. Gospođica Ruper mi je, naime, već objasnila, da ste hteli da pretučete Pata Relija iz ljubomore.

Vajat se ujede za usnu.

— Ali to je besmislica!

— Mister Erp! Pođite sa mnom!

Naglim pokretom, mladi čuvar zakona okrete konja i odjaha sa sudijom i kaubojima na ranč.

Na istoku je sunce već bacalo svoje prve plamene zrake. Horizont kao da je goreo. Nebo je bilo vedro i bez oblačka.

Na verandi je stajala Mildred Ruper. Hladna, gorda i uspravljena kao boginja osвете.

Vajat siđe s konja i pogleda je. Misli su mu munjevito letele kroz još uvek bolnu glavu. Sve to ne može biti istina!

U to i rančer iziđe na trem. Pogledao je ozbiljno mladog pomoćnika maršala iz Lamara.

— Mister Ruper — rekao je Vajat — sudija me je doveo natrag.

— Znam — uzvрати rančer. — Grozno je to što vam pripisuju. Sudija će ispitati.

— Šta tu ima da se ispituje? Ubio je Pata Relija — reče Mildred.

— Ali to je bila nužna odbrana! — uzviknu Vajat žustro.

— Nužna odbrana? Vi ste ga mrzeli. Znam i zbog čega!

— Kako možete tvrditi tako nešto?

— Pa juče ste ga pretukli kao pseto, jer ste primetili da je zagrejan za mene!

Vajat je ćutao, duboko pogođen ovim rečima. Šta je mogao da kaže na ovo?

Na to sudija podiže ruku.

— Obrazovaćemo porotu. Tako ćemo doći do najispravnijeg zaključka.

Niko na ranču nije doručkovao. Prazna stomaka ljudi su posmatrali ponosnog Erpa, koji je stajao pred sudijom.

— Mister Erp, recite mi zbog čega ste juče tukli Teksašanina?

Vajat pogleda u Mildred, koja je stajala uz svog strica, iza sudije i šestorice odabranih iz zakletih porotnika.

Tišina.

— Zbog čega ne odgovarate?

Vajat pogleda još jednom mladu ženu. Najzad izusti:

— Možda bi vam to gospođica Ruper mogla objasniti.

— Vi treba da odgovarate na pitanje! — reče sudija odlučno.

— To neću da učinim.

Plameno crvenilo obli blede Mildredino lice. Zbog čega je ne optuži? To što čuti i kvari njene planove.

— Vajat Erp! Mi znamo da ste dobar strelac i poznati lovac na bandite. To smo saznali i gospodin Ruper je pun hvale za vas. Vi ste ovom ranču juče učinili ogromnu uslugu. Ali sada je dogodilo nešto što baca na vas ružnu senku. Čovek je ubijen i to pesnicom. Isti čovek koga ste juče već istukli. Rekli ste da je bila nužna odbrana! A ova žena tvrdi da je osveta! Mister Erp, zbog čega ste ubili Relija?

— Zbog toga što mi se prikrao s leđa, iza štalskih vrata. Udario me je strahovito nekim teškim predmetom po glavi...

— Kakvim predmetom?

— Ne znam baš tačno.

— Ja sam pretražio celo dvorište uključujući i štalu. Ništa nisam našao.

Vajat pogleda Mildred ispod oka. Oborila je glavu.

— Mister Erp — počeo je opet sudija. — Mi smo vas upoznali kao ispravnog čoveka, osobu koja je čvrsto na strani zakona. Zbog toga hoću da suđenje bude takvo da nemate osnova za žalbu.

— Obesite ga! — uzviknu jedan od kauboja. — Ubio je Pata jer je bio ljubomoran. Gospođica Mildred je to rekla.

— Tišina! Mister Erp, morate odgovoriti. Zašto ste ubili Pata Relija?

— Već sam vam odgovorio, vaša milosti. Čovek me je napao iza

vrata. Udario me je tako jako, da sam za nekoliko trenutaka ogluveo. I sada ne mogu da držim glavu kako treba. Pogodio me je s leve strane.

Svako je mogao da vidi ranu kraj uha.

— I onda? Šta se onda dogodilo?

— Napao sam ga i udario!

— Zar rukom, kako ste tvrdili?

— Pesnicom.

— Kojom pesnicom?

— Nisam baš siguran. Mislim desnicom.

Sudija se podiže.

— Mister Erp, vi ste ubili čoveka.

Vajat je ćutao.

U to se umeša lekar koji je seдео iza rančera:

— Ako bih smeo nešto da kažem, vaša milosti.

— Izvolite samo, doktore Mak Noel!

Sedokosi čovek ustade.

— Pregledao sam mrtvaca. On nije umro od posledica udarca pesnicom. Bio je to udes. Pat Reli je u padu udario o ivicu pojila. I to tako jako, da mu je lobanja pukla.

Sudija klimnu glavom.

— Hvala doktore. Ipak, ostaje činjenica da je mister Erp kriv za njegovu smrt. Ako se pak odista radilo o nužnoj odbrani...

— Ni govora! — uzviknu Mildred.

— Mrzeo je Pata! Zbog toga ga je još juče pretukao. On nije heroj kakvim ga vi vidite, taj Vajat Erp! Da je strelac, to ste već znali, ali je i ubica. To vam je valjda sada jasno. Kada mu neko nije po volji, taj je gotov. Ubio je Pata Relija iz osvete. Slučajno sam juče čula njihov razgovor.

— Možete možda da nam ga

ponovite gospođice Rupert? — upita sudija.

Vajat nije skidao pogled sa ženinog lica, izobličena mržnjom.

— Mogu, vaša milosti. Rekao je Patu da ne lomi vrat oko mene. Ja uopšte nisam žena za njega.

Posle ove užasne laži Mildred Rupert podiže obrve. Jedva primećan osmeh zaigra joj na usnama.

Ovde je Vajat Erp upoznao prvi put najmračniju stranu života: mržnju osramoćenog i poniženog.

Vajat Erp, čovek koji je u mnogim bitkama stajao kao stena u moru, oseti odjednom da se nalazi pred najtežom borbom u životu. Podmukloj optužbi ove zle žene mogao je da suprotstavi samo svoje otvoreno lice i svoje poštenje. A to je u ovoj situaciji bilo malo. Njegove šanse su bile jadne.

Tvrdio je da je bio napadnut, dok je ova mlada žena, koja je uživala poštovanje svih prisutnih, uporno govorila...

— On ga je hladnokrvno ubio. To se još juče moglo naslutiti. Bio je ljubomor na Teksašanina!

Sunce je već visoko odskočilo, kada Vajat iznenada progovori:

— Gospođica Rupert je u zabludi. Nisam to rekao Patu Reliju. Mora da je loše razumela. Nisam ga ni jutros u zoru izazvao na tuču... kao što ona tvrdi. Reli se najednom pojavio iza mojih leđa i bacio mi neki težak predmet na glavu. Udarilo sam ga u nužnoj odbrani...

— Onaj ko pesnicama može da baci čoveka od štale do pojila, mora da kipti od mržnje i besa! — ubaci Mildred.

— Ili očajanja! — branio se Erp. — Njegov udarac me je ošamutio.

— On laže! — uzviknu Mildred. Ljudi, nemojte tu više da slušate.

Ove reči zapališe prisutne. Kauboji su postali nemirni, i počeli da dovikuju.

Čovek iz Misurija se uspravi.

— Vaša milosti. Ja ne nalazim da sam za bilo šta kriv. Žalim što sam uopšte i dolazio sa mister Rupertom na njegov ranč. Sledim vođu bandita Silka Kasedija i ne mogu duže da se zadržavam ovde. Rekao sam sve što sam imao. Ako uprkos tome verujete da sam kriv, morate sačekati da se vratim.

Mildred poskoči. Njene reči sek-le su kao nož.

— Slušajte samo ovo, ljudi! Mali policijski pomoćnik govori kao da je Bat Masterson! Šta on to uopšte uobražava? Činjenica da vešto rukuje vinčesterkom i koltom, ne znači da ima blistav karakter!

Vajat je pobledo. Neprimetno je zabacio glavu na levu stranu i gledao Mildred. Glas joj je bivao sve tiši i slabiji.

— Pogledajte samo, ljudi. Njegov pogled. On mi preti njime. Iz njegovog pogleda izbija hladnoća! On je ubica!

U prostoriji je nastala paklena gužva.

— Tišina — grmeo je sudija.

Rančer poskoči:

— Tišina ljudi! Šta to znači? Sedite!

— Obesite lažnog šerifa! — urlao je mali crvenokosi kauboj, podižući uzbuđeno ruke u vis.

Kada je nekoliko ljudi pošlo na njega, Vajat se u dva skoka nađe na vratima. U obema rukama držao je koltove.

— Stojte, momci! Tako ne ide. Ob-

jasnio sam sve što je trebalo objasniti. Ne znam šta gospodica Ruper ima protiv mene. Ja joj ništa nisam učinio. Sada moram da idem, jer sledim ubicu, čoveka koji je ubio dvanaestogodišnjeg dečaka, brata moje žene...

— Vaše zene? — upita sudija. Zar ste vi... oženjeni?

— Da, sa Vilom Saterland iz Hovela, dole u Arkanzasu. Mi smo se venčali i bili na putu za Misuri, kada nas je Silk Kasedi napao. Ubio je brata moje žene.

— Laž — uzviknu Mildred užarena pogleda.

— Sklonite te revolvere! — naredi sudija. — Kako to stojite pred sudom? Sa dva revolvera u ruci. Nije baš lep utisak.

— Bio sam prinuđen na to, vaša milosti. Ja doista ne znam šta ova žena ima protiv mene. Ništa joj nisam učinio. Kunem se bogom da sam govorio istinu...

Vajat naglo odgurnu nekoliko ljudi, vrati koltove u opasače, prođe pored sudije i stade ispred Mildred i reče:

— Gospodice Ruper, na stolu leži biblija. — Zatim položi levu ruku na bibliju a desnu podiže na zakletvu.

— Zaklinjem se da sam govorio istinu! Sada se i vi zakunite!

Sudija uzviknu:

— Erp, pa ko od nas dvojice vodi ovo suđenje, vi ili ja?

Pre nego što je bilo ko progovorio, rančer Ruper reče glasno i oštro:

— Ja mislim da je to najkraći postupak. Mildred, čula si šta je mister Erp rekao!

Uzeo je bibliju sa stola i pružio je svojoj bratanici, govoreći:

— Vajat Erp se zakleo da je bilo onako, kako je rekao. Jesi li i ti spremna da se zakuneš da je tvoja izjava istinita?

Mildred još uvek nije skidala pogled sa Erpa. Zatim je lagano oborila oči prema iskrzanoj, staroj bibliji.

Vajat je oštro posmatrao.

Žena uze bibliju u ruke i zamahnu njome u pravcu Erpovog lica. Zatim se okrete i izlete plačući u dvorište.

U sobi je vladala mučna tišina.

Najzad je neko prekinuo. Bio je to rančer. Prišao je mladom čuvaru zakona:

— Mister Erp, mnogo reči ništa ne znači. Znam da vi do reči ne držite mnogo. Moram vas moliti za izvinjenje. Veoma sam začuđen postupkom moje bratanice. Znam je dobro, pa me je utoliko pre njeno ponašanje iznenadilo, a kasnije uplašilo. No, ne mogu ništa drugo da učinim, do da vam se izvinim.

Vajat je užurbano disao, ne govoreći ništa.

Rančer se obrati sudiji:

— Mister Hat, suđenje je, mislim, ovim završeno.

Sudija klimnu glavom.

Ljudi su izlazili oborena pogleda. Vajat je poslednji izašao.

Napolju je još stajao njegov doirat. Uzjahao ga je i odgalopirao.

Vajat Erp je nedeljama krstario po Sandi Hilu. Od ubice Silka Kasedija nije bilo ni traga ni glasa.

Usamljeni čovek nije ni slutio da će morati da jaše još pet stotina milja dok ne stigne na cilj... Pet stotina milja kroz Kanzas, dugu i kamenitu državu Kolorado, gore do stočarskog grada Vajominga pa sve do Rir planina. Nije hteo da odustane.

Nije odustao ni kada ga je oluja gotovo bacila s konja, ni onda kada su ga tri čoveka napala i ranila.

Jednog novembarskog jutra jahao je preko žbunovima obrasle zemlje, prema gradu Vermonu. Cile prethodne noći proveo je u sedlu. U Berd Sitiju je čuo da je u Vermonu u subotu sajam stoke. Vajat je znao šta to znači. Iz celog kraja će se tu skupiti ljudi na slavlje. U gradu će biti mnogo sveta i gužve. Doći će kauboji iz dalekih krajeva. Biće tu trgovci i rančeri sa okolnih imanja. Možda će to privući i ubicu Silka Kasedija?

Nije baš čvrsto verovao u to. Čak je time više samog sebe nagovarao da bi nastavio put. Srce ga je već odavno vuklo natrag u Hovel, mlađoj i voljenoj ženi.

Šta li je u Lamaru? Tamo ga čekaju otac, braća i stari šerif. Sigurno pomišljaju da još uvek goni kradljivca stoke, koji već odavno leži pod zemljom u Vilaru.

Znao je da neće odustati sve dok se ne dočepa Silka Kasedija, pa morao zbog toga i na kraj sveta.

Ujahao je u Vermon u rano veče. Bio je prašnjav, zarastao u bradu, lica opaljenog od vetra i sunca i užarena pogleda. Ko nedelje provere u sedlu ne može drugačije ni da izgleda.

Ostali ljudi u gradu izgledali su sasvim drugačije. Svi su bili dote-

rani za svetkovinu. Prema tome, Vajatov izgled parao je oči. Čak mu je po neko dobacio prezrive i omalovažavajuće dosetke.

Ispred jednog saluna stajalo je nekoliko kauboja i posmatralo jahača.

— Hej! — uzviknu jedan dugonja plave kose. — Ko ovo dolazi? Da nije Napoleon?

Zaori se glasan smeh.

Plavi dugajlija skoči na sred ulice:

— O, stranče! Nećeš valjda ovde kod nas prositi?

Vajat je hteo da nastavi put, ali mu je momak uhvatio uzde. U to priskočiše i drugi.

— Pusti uzde — reče Vajat grubim glasom. Prvi put je posle mnogo dana progovorio, pa se uplašio sopstvenog glasa.

— Hajde, skitnice! Sjaši! Častićemo te pićem!

— Pusti uzde! — ponovi Vajat preteći, dok su mu iz zapaljenih očiju svetlele munje.

Ali momak nije shvatio. Naprotiv. Trgnuo je uzde, tako da je do rat poskakivao tamo-amo.

— Hajde, prijatelji, da malo razdrmamo ovu skitnicu!

Na to Vajat naglo povuče uzde, tako da se konj prope na zadnje noge, dok je prednjim kopitama oborio ljude.

Nasta vriska! A onda pucnji!

Vajat oseti kako se telo konja zgrči za trenutak. Onda se konj sruči i gotovo ga sasvim poklopi.

Kauboji su poleteli besno prema njemu. Erp' se branio žilavo kao Indijanac. Konačno je uspeo da izvuče levu nogu iz uzengije, zamahnu njome i udari jednog od

kauboja. Ovaj se zanese unazad i nalete na drugog. Obojica padoše. Zatim je jednog odbacio do stepenica, a drugog udario pesnicom u lice.

Ostala su još trojica. Vajat je upravo jednog odbacio udarcem pesnice, i hteo da napadne sledećeg, kada oseti oštar bol u levoj nozi. Povredio ju je prilikom pada. Tri momka su to primetila i navalila svom snagom.

Vajat je klečao na zemlji i branio se pesnicama. Uspeo je jedino da ščepa za nogu jednog i prebaci ga preko glave. Momak je u letu udario nogama snažno svog druga po licu.

Iznenada odjeknu pucanj.

Nesrećni Erp oseti bol u leđima.

Vajat se okrete i pogleda strelca. Bio je to plavi dugonja. Nesigurnim korakom pođe prema njemu. Čovek opali još jednom. Zrno pogodi Vajata u levu ruku. Išao je dalje. Lice mu je bilo izobličeno.

Kada se našao na dve jarde od plavog dugonje, ovaj baci pištolj i otrča.

Na to se na suprotnoj strani ulice pojavi višljasti čovek i potrča niz ulicu.

— Stoj! — vikao je smešnim, piškavim glasom. — Čekaj samo Vili, znam ja gde ću te naći.

Zatim je potrčao prema Vajatu, dok mu je na grudima poskakivala šerifska zvezda. Erp je gotovo klonuo. Spustio je ruku na šerifovo rame.

Kauboji su stajali ćutke na pristojnom rastojanju.

Gore, ispred pomičnih vrata saluna, stajalo je više radoznalaca i posmatralo.

— On još uvek stoji! — uzviknu jedan od posmatrača. — Stoji sa dva zrna u telu!

Na to se čuvar zakona okrete.

— Heroji ste vi svi! Fui! Gomila kukavica!

Vajat je morao i drugom rukom da se osloni.

— Šta se dogodilo, čoveče? — upitao je šerif.

Kada je progovorio iz usta ~~mu~~ je tekla krv.

— Fini grad, šerife — reče kukajući. Divan grad.

Šerif je pokušao da pomogne Erpu, ali je klecao pod teškim čovekom. Zato je zastao i zauriao:

— Napred, prodavci zjala, ponesite ga inače ću vas sve zajedno zatvoriti. Jedan neka mi dovede Vila Derana, tu kukavicu!

Tri čoveka pomogoše šerifu. Odneli su Vajata u lekarevu kuću.

Doktor Džejms Tinsi bio je čovek četrdesetih godina. Za vreme građanskog rata bio je vojni lekar. Razumevao se dobro u rane i vešto vadio zrna iz tela.

Metak iz leđa je ubrzo uklonjen. Jedan momak je pomagao lekaru. Tu se našla i lekareva žena, dok je šerif stajao na vratima, leđima okrenut. Nije mogao da gleda krv. Ni za šta na svetu. Ali je tu svoju slabost veoma spretno trideset godina sakrivao od svojih sugrađana.

Rana na ruci je srećom bila površna, a i povreda na nozi će proći za nekoliko dana, ustanovio je lekar.

— Tako, a sada ću obe rane spržiti — reče doktor. Pošto je video da je ranjenik pri svesti, dao mu je flašu viskija, govoreći:

— Pijte čoveče, to će vam umanjiti bol.

Zatim mu je dao komad kože.

— Tako, a ovo snažno zagrizite.

Vajat odbi viski i odgurnu kožu.

— Počnite, doktore.

Oči malog šerifa ostale su kao prikovane za ranjenikovo lice. Ništa se na tom licu nije pomerilo. Baš ništa. Kada je spaljivanje rana završeno, šerif skide šešir i obrisa oznojeno čelo.

Lekar je začuđeno gledao pacijenta:

— Hej, on je pri čistoj svesti! Čoveče, šta je s vama. Zašto niste urlali?

Sada Vajat rastavi zube. Zaškripali su, toliko ih je bio stegao.

— Zbog toga što nisam hteo — rekao je jednostavno.

Lekar odmahnu glavom.

— Meni je već svašta događalo u praksi. Ali takve živce još nisam video, mister...

— Erp. Vajat Erp.

Donald Naterman, šerif, razrogači oči.

— Vajat Erp! — uzviknuo je.

Mladi čuvar zakona ga umorno pogleda.

— Da, tako se zovem!

Mali čovek mu priđe i steže ruku.

— Vajat Erp! Tako se radujem.

Ostao sam bez reči... ja...

— To se vidi — rugao se lekar.

— Poznajete li tog čoveka?

— Ne! To jest, da! Hoću da kažem znam ga po imenu: On je likvidirao braću Bačer, razbojнике i uopšte...

— Da uopšte — reče Vajat tiho i maši se za džep. Izvukao je cigaru.

Šerif mu je pripali.

— Mister Erp! Vi ste moj gost. Moja žena će se radovati. Molim vas recite da pristajete da stanujete kod mene.

— Da stanujem? — upitao je Vajat. — Pa, ja moram dalje.

— Šta to znači: dalje? — raspitivao se lekar. — Ako sutra budete mogli da sedite u sedlu, onda sam ja Abraham Linkoln!

Vajat ustade.

— Šta sam vam dužan, doktore? Na to se šerif umeša:

— Dužni? To bi bilo lepo. Vili Deran, taj kukavni pas vas je napunio olovom! Jasno, doktor će njemu poslati račun. Ja ću mu takođe poslati račun. Uostalom on nije siromah. Njegov otac ima dvanaest milja odavde veliki ranč.

Vajat Erp se zahvali lekaru i pođe sa šerifom. Ovaj ga odvede svojoj kući.

— Mabel, spremi odmah gostinšku sobu. Mister Erp je naš gost!

Mala, debeljuškasta žena posmatrala je odrpanog Erpa, izlepljenog flasterima, pa reče posebno naglašavajući:

— Gost?

Vajat je odmah utvrdio da mali šerif nije energičan samo napolju, na ulici.

— Mabel — rekao je veoma tiho i razvučeno. — Mister Erp je naš gost! On je slavan čovek i ja sam veoma srećan što hoće da prenoći u mojoj kući. Idi i spremi sobu, a onda za jedan sat očekujem dobru večeru.

Žena klimnu glavom.

— Da, svakako, Donalde.

Zatim je požurila uz stepenice. Odozgo joj bacila još jedan bojaž

ljiv pogled na svog muža koji je posmatrao namršteno.

Erp se sruči u naslonjaču.

— Osećajte se kao kod svoje kuće, mister Erp — ohrabrivao ga je šerif. — Moja draga žena će vam pripremiti vodu da se okupate, a onda ćemo večerati. Spavaćete u novom krevetu iz Sent Luisa. Noćas ćete spavati kao guverner.

Vajat podiže glavu:

— Spava li guverner dobro?

Naterman se nasmeja.

— Ne znam baš tačno. Ali pretpostavljam. Da nije tako, naš bi morao odavno biti mrtav.

— To baš nisam shvatio.

— Moja plata uvek stiže sa zakasnjanjem od pola meseca. Dva puta nisam je uopšte dobio. Ako guverner zbog svega toga ima nemirnu savest, uopšte jadnik ne bi mogao da spava. Međutim, on izgleda divno, kako sam to prilikom njegove kratke posete zaključio. Znači sigurno ima zdrav san. Ja mislim da najveći broj ljudi loše izgleda samo zbog toga što nema zdrav san.

Vajat Erp je imao dubok, okrepiljujući san u novom krevetu malog šerifa iz Vermona. Već ujutro se osećao mnogo bolje.

Međutim ni šerif ni njegova žena nisu hteli da mu dozvole da ode. Sva nagovaranja nisu pomogla. Vajat je ostao pri svojoj odluci.

— Moram dalje. Za dvanaest dana je u Čejeni Indijanski dan. Tamo ljudi slave pobedu nad Sijuk-

sima. Tada je ceo grad prevrnut na glavu. Dobar plen za ljude Kasadijevog kova. Vermon je suviše mali za njih. To je sitna riba, koju oni ostavljaju zbog krupnije!

— Čoveče, ako hoćete da za dvanaest dana stignete do Čejena, onda zlo s vašim ranama.

Vajat podiže ruku u znak pozdrava.

— Hvala veliko na svemu! Do viđenja!

— Srećan put — doviknu šerif za njim.

Kada je prolazio pored doktorove kuće ugledao ga je na prozoru. Okrete se u sedlu i doviknu:

— Baj, baj, mister Abraham Linkoln!

Lekar ga je posmatrao odmahujući glavom.

— Poludeo momak!

Nije ni slutio kakve bolove podnosi njegov pacijent pri svakom koraku.

Dorat je opet bio svež i odmoran. Zrno ga je samo okrznilo. Umakao je za dlaku — kao i njegov gospodar uostalom.

Čejena.

Staro indijansko naselje, a sada glavni grad države Vajoming. Hiljadu osamsto devedesete bio je još jedno od glavnih mesta dalekog zapada.

Na Indijanski dan, koji je slavljen poslednjih dana novembra, sakupljalo se mnogo više sveta nego u Vermonu na stočnom sajmu.

Bilo je ljudi iz okoline, a i iz veoma udaljenih krajeva.

Kola s arnjevima pristizala su već danima. Čitave čete jahača dolazile su iz svih pravaca.

U glavnoj ulici je bio salun do saluna, lokali za igru, igračice, restorani, elegantni hoteli.

Čejena je tada, početkom sedamdesetih godina, bio veoma razvijen grad. Po veličini je nadmašila Santa Fe, a po gužvi Dodž Siti.

U hotel „Komercijal“ svi prozori su bili osvetljeni. Dva kandelabra gorela su ispred vrata i bacala treperavu svetlost daleko preko stepeništa, na sredinu ulice.

Iz saluna sa druge strane ulice dopirao je žagor.

Jahač koji je zavezao svog konja za prečku pred hotelom zatrese neprimetno glavom. „Samo je u Dodž Sitiju moglo biti gore,” pomislio je. Da mu je neko sada rekao da će baš on lično biti dugi niz godina šerif u tom bučnom i opasnom stočarskom gradu Kanzasa, mladi čovek bi se glasno nasmejao.

Prišao je blizu kandelabra izvuкао novčanik i prebrojao novac koji mu je preostao. Pa, za jedno noćenje i dobru večeru biće dovoljno.

Pošao je uz stepenice od belog kamena i otvorio velika staklena vrata. Zapahnuo ga je miris jela, duvana i viskija. U vazduhu se čak osećao i miris francuskog parfema.

Jedan elegantno odeveni čovek pogleda ga skupljenih obrva. Pošao mu je u susret i upitao:

— No, prijatelju. Šta tražiš ovde?

— Hteo bih sobu.

— Sodu? Čovek je sumnjičavo odmerio njegovu pohabano odelo.

Klimnu glavom jednoj dami, koja je upravo prolazila, pa reče oštro:

— Broj soba kod nas je veoma ograničen, mladi čoveče. Ali preko puta imate hotel, „Kod crnog mustanga”. Tamo još ima mesta. A dalje, gore prema trgu imate mali hotel „Sunčev sjaj”. Tamo borave mnogi kauboji i goniči stoke. Nekoliko kuća dalje su još „Crvena ruža” i „Zvezda”. Svuda imate mesta.

Vajat izvuče novčanik i istrese na dlan leve ruke ceo sadržaj.

— Evo, mister. Imam novaca. Hteo bih jednu noć ovde da prespavam. Smrtno sam umoran!

Čovek baci pogled na novac.

— Pa, to je dovoljno za jednu noć kod nas. — Zatim ponovo odmeri Vajatovo odelo, pa nastavi: — Idite stepeništem do drugog sprata. Na kraju hodnika se nalaze pomoćne stepenice koje vode u potkrovlje. Gore nema svetla. Upalite šibicu. Soba broj 19 je još slobodna. Sam, naš momak će vam doneti knjigu gostiju.

Erp zabaci šešir na zatiljak. Duboko je udahnuo vazduh i isprasio se:

— Slušajte, mister. Bez obzira kako izgledam, govorite sa mnom pristojno. Ja sam policijski službenik, a ne skitnica. Plaćam ono što dobijem. Pošaljite mi jelo u sobu i..., pa onda je zapanjenom čoveku stavio u šaku pola dolara i dodao poluglasno: kupite Gordonovu knjigu o lepom ponašanju. Sigurno može da se nađe ovde u gradu.

Posle toga se uputi uz stepenice. Sam, sluga bio je pravi dragulj od čoveka. Imao je naročitu slabost prema ljudima koji su morali da

iznajmljuju sobe u potkrovlju. Doneo je knjigu gostiju i srdačno se osmehnuo gostu. Nešto kasnije je doneo biftek velik kao točak i veliku porciju krompira. Vajat ga potapša po ramenu i reče:

— Tako sine! Ako mi sada doneseš rakije i jedne ne mnogo stare novine, smatraću te najboljim čovekom u Čejeni!

— Biti Sam takav, master! — uzvratí crnac, smejući se.

Pet minuta kasnije doneo je pola flaše viskija, verovatno ukradene, jer je bila veoma jeftina. Zatim je iz unutrašnjeg džepa kaputa izvuкао jedne ispresavijane novine:

— Nisu baš sasvim nove, master. Ali su dobre i imaju puno slika...

Vajat dobaci Samu jedan zlatni dolar koji ovaj, ozarena lica, spretno uhvati i obeća da će se pobrinuti za dorata.

Kada su se vrata za Samom zatvorila, Erp je nasuo viski, zapalio jednu od svojih crnih cigara, skinuo čizme i legao. Počeo je da prelistava novine.

Nije ležao ni dva minuta, a onda poskoči kao da ga je ujela otrovna zmija.

Pisalo je sasvim jasnom debelim, krupnim slovima!

Ponovo prepad na poštansku kočiju u Sirakuzi u Arkanzasu. Šerif sumnja da se iza toga krije ozloglašeni bandit Silk Kasedi. Jedan od ljudi iz kočije je među napadačima prepoznao krupnog razbojnika iz Vičite, uprkos crnoj marami, koju je nosio preko lica.

Vajat pusti novine na pod i zagleda se zamišljeno u tavanicu. Znači, Silk je dole u Arkanzasu. Svi oni mnogi mali s mukom skupljeni do-

kazi, koji su upućivali na to da se razbojnik uputio prema severu, rasprsi su se kao mehur od sapunice.

Tek duboko u noć je Erp uspeo da zaspi. Oko jednog sata po ponoći odjeknuše pucnji, koji ga probuđiše. Odmah je skočio iz postelje i dograbio pušku. Pritrčao je prozoru.

Preko, ispred saluna izbila je gužva. Zrna su letela u svim pravcima. Erp se obuče na brzinu i sjuri u predvorje. Osoblje hotela turnaro je užurbano po polumračnim hodnicima.

Elegantni gospodin, mister Kvipers, kome je Vajat dao lekciju o lepom ponašanju, jurio je tamo-amo kao pomaman i izdavao naređenja, hvatajući se za glavu. Nekoliko zrna pogodilo je i razbilo u hiljade komada, velike hotelske prozore.

Kvipers se uzmućvao kao lud.

— Napred, ljudi! Moramo napolje! Moramo ih napasti! Banda će nam sve razlupati!

Turnarao je, mućvao se i vikao, ali sam nije ni pomišljao da uzme pušku i izađe napolje.

Vajat je stajao kraj vrata i podigao zasun.

Užasnut, mister Kvipers uzviknu:

— Čoveče šta to radite? Ostavite, u ime neba, ta vrata zatvorena! Banditi će još upasti i u hotel!

— Ali, sami ste rekli da treba da izađemo!

— Besmislica! Zatvorite taj zasun!

Erp pogleda čoveka krajnje prezrivo, pritisnu kvačku i malo odškriču vrata.

Napolju se još uvek puškaralo. Galama i krici prolamali su se kroz

noć, a zaglušujuća buka dopirala je iz kockarnice.

Vajat pogleda niz ulicu. U tom trenutku se kraj njega u sama vrata zari jedno zrno.

— Eto vam! — zaurla mister Kvipers. — Ulazite unutra, čoveče!

Erp podiže svoju pušku — repetirku i nanišani, pa ispali jedno za drugim sedam metaka. Dejstvo nije izostalo.

Koltovi su zamukli. Ljudi su se zbunjeno okretali, a Vajat je to vreme iskoristio da napuni pušku. Doviknuo je preko ulice:

— Odlazite ljudi! Do sada su meci bili upereni u oluke. Sledeći će u vaše glave. Ne podnosim puškaranje noću! Hajde, gubite se!

— Hej! — odazva se neko. — Ti baš imaš smisla za humor.

— Zaveži — javi se drugi kavgadžija. — Hajde da uhvatimo maglu.

Nekoliko ljudi u najvećoj žurbi uzjahaše konje.

Izenada se Vajat trže, kao da ga je bič ošinuo. Jedan od ljudi uzviknu:

— Gde je Silk?

Moglo je hiljadu ljudi da nosi takvo ime. Čak i deset hiljada. Ali, Erp je bio siguran da je reč o Silku Kasediju.

U jednom skoku našao se na ulici. Sledio ga je samo crnac Sam sa nekom drevnom škljocarom u rukama.

Vajat se provukao između konjskih tela i grabio prema vratima kockarnice. Kada je otvorio pomična vrata, upravo je ugledao visokog čoveka kako baca svoju žrtvu preko šanka, a zatim drugog udara pesnicom.

— Pokazaću ja vama, džentlmeni šta znači zakačiti se sa mnom! Hajde reci sad još jednom da sam varao na kartama, lupežu! — grmeo je obraćajući se starijem čoveku lica umrljanog krvlju, koji je ležao na zemlji ispred šanka.

Čovek mu uzvрати:

— Varali ste, mister!

Krupni čovek je upravo zama-hnuo nogom, kada odjeknu pucanj. Čaša na šanku se razlete u stotine komada.

— Manite se pucnjave, idioti — grmeo je džin. — Sam ću to srediti.

U to je okrenuo glavu i video maršalovog pomoćnika u otvorenim vratima.

— Vajat Erp! — rekao je žustro i mašio se za kolt.

Erp je opalio. Zrno se zabilo u pod, samo palac od banditove čizme.

— Silk Kasedi! Odustani! Podigni ruke, jer ću inače morati da ti smrskam kosti. Podigni ruke odmah!

Vajatove reči odzvanjale su ledeno u tišini koja je očas nastala u lokalu. Napetost je dostigla vrhunac. Crnac Sam je razrogačenih očiju kao dete gledao čas u Erpa čas u Kasediju.

Izenada Kasedi zabaci glavu i počeo silovito da se smeje.

— Ha, ha, ha! Vajat Erp!

— Sam — reče čuvar zakona odsečno — uzmi tom čoveku revolvere iz opasača.

Crnac počeo oklevajući.

Ubica malog Kida se nije branio. Samo je piljio u čoveka na vratima.

— Vajat Erp, kakvo iznenađenje! Čovek iz Misurija se malo odma-

če od vrata i revolverom pokaza banditu put.

— Napred, krećimo!

Polako, kao pretučen, krenuo je krupni čovek prema vratima. Zastao je kod samog ulaza i pogledao Vajata u oči.

— Hej, odlično si to izveo, šerife! Đavolski dobro! Mislio sam da te je napad na kočiju kod Sirakuze privukao!

— Hajde kreni! — prekide ga Vajat hladno. — Gde je šerifova kancelarija?

— Tamo koso, preko puta, master. Odmah uz hotel!

Vajat povede Kasedija na drugu stranu ulice.

Šerif je bio sasvim mlad čovek. Skočio je i pošao u suret Silku. Kada je video Vajata sa koltom u ruci, protrljao je oči.

— Ja sam spavao. Šta... šta se dogodilo?

Bilo je savim jasno da je lagao. Strah je bio taj koji ga je zadržao unutra, u sigurnom skrovištu. To mu je Erp sasuo u lice. Mladi šerif reče uvređeno:

— Ko ste vi da se usuđujete tako da govorite sa mnom? Najzad, nije moj zadatak da pri svakom pucnju istrčavam na ulicu i hapsim ljude!

— Pucanj — reče Vajat ironično. — Čoveče, preko u hotelu je nekoliko okana razbijeno. Ispred saluna leži nekoliko ranjenika, a unutra je sve porazbijeno. Jedna horda ludaka stoji napolju, a ovde je čovek za kojim je u četiri države raspisana poternica!

Čovek pritrča stolu, otvori fijoku i počeo da pretura po njoj. Najzad izvuče jedan papir i uporedi ga s čovekom koga je Vajat doveo.

— Da! U pravu ste, čoveče. To je doista Silk Kasedi! Dobar lov ste napravili, burazeru. Za njegovo hapšenje određena je nagrada od pet hiljada dolara.

— Gde je zatvor? — upita Erp odsečno.

— Odmah tu iza vrata.

Mladi šerif pođe prema mračnom hodniku. Kasedi se nije opirao kada su ga zaključali u ćeliju.

Kada su se vratili u kancelariju, mladi šerif upita:

— Jeste li vi maršal?

— Ne. Ja sam pomoćnik iz Lamera. Ovog čoveka sledim već čitavu večnost.

— Hoćete li da ga povedete sobom?

— Da, sutra!

Šerif se zavalio u fotelju. Kada je saznao da je Erp samo mali pomoćnik, odahnuo je sa olakšanjem.

— Izvolite sedite! Moram nešto da vas pitam, da uzmem podatke. Vaše ime, mesto boravka, odakle dolazite, jer treba da napišem izveštaj. — Umočio je pero u mastilo.

Čovek iz Misurija je stajao na vratima sa cigarom u ustima i promrmeljao:

— Slušajte prijatelju, ja se zovem Vajat Erp. Sve ostalo će vam ljudi ispričati, vaši meštani. Mnogi su bili prisutni. Jedva se držim na nogama od umora. Idem da spavam. Laku noć.

Onda se vrata za njim zatvoriše.

Mladi šerif ispusti pero iz ruke. Velika, tamna mrlja označavala je početak izveštaja.

— Vajat Erp. Nebesa! To ime sam već negde čuo...

Jahali su već tri dana prema jugu. Silk Kasedi nije, uprkos svoje budnosti, uspeo da pronađe mogućnost da pobegne niti da se dokopa oružja da bi napao Vajata.

Sedeli su jedan preko puta drugog, kraj male vatre. Mrak se spuštao. Celog dana je bilo tmurno i oblačno, a sada je počela da rominja kiša. Kapi su padale na vatru i pištale po ugljevlju.

Vajat se zagledao u vatru, a Kasedi je piljio pred sebe.

Iznenada se banditovo lice izobličilo.

— Ti si jedan prokleti đavo, Erp — promrsio je. — U tebi nema mnogo ljudskog. Podsećaš me na svece isklesane od drveta, koji se viđaju po crkvama.

Erp podiže pogled. Posle dugog vremena je progovorio:

— Znači u meni nema mnogo ljudskog? A ti? Na primer, koliko si ti ljudskog imao u sebi kada si jadnog dečaka pogodio kod Vitruma u grudi. Ili kada si onog žutokljunog mladića zbrisao ispred šerifove kancelarije u Hovelu? Ili kada si starca pretukao u Čejeni u kafani, ubio ženu u Vičiti ili ubio poštanskog službenika, oca četvoro dece? Hej! Zaveži, inače će me strpljenje izdati!

Posle izvesnog vremena, Kasedi upita:

— Šta to znači, strpljenje? Dole u Dodž Sitiiju ćeš mi navući omčicu oko vrata?

— Čuti!

— Prema tome, za mene bi bio čist čar da me ustreliš ranije. Konopac je nešto podlo, prosto.

Vajat ponovo podiže s vatre pogled i zagleda se u bandita.

— Slušaj, burazeru, nemoj da brbljaš koješta. Meni baš ni malo ne prija da danima jašim prerijom.

Kasedi uvuče glavu u ramena.

— Naročito noću, zar ne Erp? Kada hoćeš da sklopiš oči, a ne smeš. Jer preko puta zarobljenik bdi.

Vajat stavi granu na vatru.

— To mogu brzo da rešim, drugar. Prosto mogu da te vežem. Zato manje pričaj da ti se ne bi dogodilo da ne samo noću, nego i danju budeš vezan.

— U svakom slučaju sleduje mi konopac — prekide ga bandit. — Manje ili više, ne menja stvar.

U toku noći Vajat je bdio držeći bandita na oku. Sutradan se uz natčovečanske napore držao u sedlu.

Kasedi, koji je čitavu noć spavao, primeti ironično:

— Noćas je bar jedan od nas dobro spavao.

Vajat je ćutke poterao konja u pravcu naselja koje se u daljini videlo.

U tom malom naselju nije bilo šerifa, ali je Erp našao odgovarajuću prostoriju u koju je mogao da preko noći smesti zarobljenika. Vajat ispita vrata i rešetke na prozoru, zatim uze od predsednika opštine ključ i uputi se u mali „Kolorado“ hotel i unajmi sobu.

Te noći spavao je kao zaklan. Kada je sledećeg jutra otvorio oči, sunce je već bilo visoko na horizontu. Skočio je iz kreveta, umio se, obukao i još pre doručka otrčao do „zatvora“. Obuzeo ga je neki neobjašnjivi nemir.

Tek što je otkrnuo vrata, a u

oči mu je upao prozor na kome su rešetke bile prestrugane.

Bilo je besmislica tragati za čovekom koji je razbojniku pomogao da pobjegne. A sigurno je postojao, jer Silk Kasedi to nikada ne bi mogao sam da izvede.

Predsednik opštine je samo slegnuo ramenima i obrisao čelo:

— Veoma žalim, maršale. Ne mogu ni da pretpostavim ko bi mogao da bude čovek koji ga je oslobodio. Ipak, Silk Kasedi je i ovde poznat i njegove osвете se ljudi...

Vajat naglo okrete glavu.

— Odakle ga vi poznajete?

— Ja ga uopšte ne poznajem — uzviknuo je debeljuškasti predsednik. Otkud vam je uopšte palo na pamet da ga ja poznajem?

— Pa pomenuli ste njegovo ime. Otkud ste znali da se baš radi o Silku Kasediju?

Čovek poblede.

— Ah, maršale pa vi ste mi sami rekli njegovo ime!

— Nemojte me stalno zvati — maršale. Jedino što sam vam juče rekao jeste to, da nisam maršal, nego pomoćnik! A to da je moj zarobljenik Silk Kasedi od mene niste čuli!

Sada se predsednik izvlačio:

— Da, da, sad sam se setio. Sam mister Kasedi mi je rekao...

Vajat ustuknu korak unazad.

— Mister Kasedi? Mister?

— Da. Nećete verovati, maršale, tojest mister Erp, ali...

Vajat se bez reči, ljutito okrete i uputi u hotel, isplati račun poslednjim novcem koji mu je ostao i pođe iz naselja.

Na svu nevolju njegov dorat je

nagazio na kamen u glavnoj ulici i odvalio potkovicu.

Procedivši kroz zube žestoku psovku, Erp povede konja u kovačnicu.

Kovač ga odmeri.

— Šta se dogodilo, mister?

— Konj mi je obosio. Prednja potkovica mu je otpala.

— Morate da sačekate pola sata, treba prvo da opravim jedan točak.

Čuvar zakona se nestrpljivo premeštao s noge na nogu. Prvo nije imao vremena, a ni centa u džepu.

— Slušajte majstore, ja sam u vraški nezgodnoj situaciji. Sinoć sam stigao u ovo mesto s jednim razbojnikom. On je pobjegao...

— Onda ste vi, znači maršal iz Dodž Sitija.

— Ne, ja sam pomoćnik iz Lamarara. Odbegli bandit se zove Silk...

— ... Kasedi, znam to — prekide ga kovač. Mi ga ovde znamo. On je poznanik našeg dragog predsednika opštine.

— Tako sam nešto i slutio — procedi Vajat kroz zube. — Najverovatnije je pobjegao prema severu, odakle smo i došli.

— Sledite njegov trag, to je najbolje.

Posle pola sata galopirao je Erp na potkovanom konju put severa.

Posle napornog putovanja stigao je u Čejenu.

Mladi šerif nije uspeo da prikri-

je zluradost, kada ga je Erp obavestio o banditovom bekstvu.

Bez centa u džepu ponovo se vino u sedlo i pošao dalje. Slučajno je video crnca Sama, hotelskog slugu. Kada je čuo šta se dogodilo, osmeh mu iščeze s lica.

— Kakva šteta, master. Znači nećete dobiti veliki novac?

— Ne, Same, ni centa!

— Ali, šta ćete sad?

— Videću! — odgovori Vajat sležući ramenima.

Crnac iznebuha upita:

— Imate li uopšte novaca, master?

Erp ga otvoreno pogleda. Osmeh mu je zaigrao na usnama:

— Ne, momče, nemam. Za poslednji sitniš kupio sam komad hleba i suvog ga pojeo.

Crnac se prvo osvrte oko sebe a onda zavuče ruku u džep otrcanog kaputa i izvuče iz njega zlatni dolar.

— Evo, ovo je pošteno zarade, master. Slobodno uzmite.

— Ne, to ne mogu Sam!

— Samo uzmite. Možda ćemo se ponovo sresti, pa ćete mi vratiti dvostruko!

— Trostruko! — uzviknu Erp.

Kada je stigao do Petersonove konjušnice, Vajat kliznu iz sedla i uputi se unutra.

Mali čovek bujne razbarušene kose, podiže naočari s debelim staklima, koje su mu kliznule niz nos i odmeri Erpa.

— Jeste li vi mister Peterson?
— upita Erp.

Čovek se počea iza uha i malo sumnjičavo odmeri dotrajalo i prašnjavo odelo mladog čuvara zakona.

— Nemam više konja za iznajmljivanje — rekao je kratko:

— Nije ni potrebno — uzvрати Erp. — Ja sam samo hteo obavestjenje. Pošto vas smatram čovekom koji nije glup da bi došao u sukob sa zakonom, poveriću vam o čemu se radi. Silk Kasedi je pobegao iz jednog malog naselja dole u Koloradu. Mora da je ovuda prošao. Pošto su njegovi ljudi pre nekoliko dana bili ovde, pretpostavljam da su menjali konje. Hteo bih nešto da vas pitam.

Mali čovek priđe Vajatu i upita:

— Vi ste Erp, zar ne?

— Da!

— Dobro je što ste došli. Kasedi je bio noćas ovde. Prodao je svog ždrepcu i kupio jednu riđu kobilu. Ta kobila na levom stražnjem kopitu ima izraslinu.

Na Vajatovom licu se pojavio jedva primetan osmeh.

— Je li to puka slučajnost?

Konjušar ga pogleda lukavo.

— Da, izraslina je slučajno takva. Ali tu kobilu mu nisam dao slučajno.

Četrnaest dana kasnije, u toku noći Erp je na izmorenom konju stigao u grad Daglas, utonuo u dubok san. S velikom mukom je u mraku uspeo da otkrije tablu koja je označavala šerifovu kancelariju.

Pošto se niko na kucanje nije odazvao, Vajat pritisku kvaku.

Vin Česterton je bio zaspao za pisaćim stolom. Škripa vrata ga

je probudila. Za trenutak se ukočio od straha, gledajući u par svetlo plavih, ledenih očiju.

— Mogu li da uđem, šerife? — upita noćni gost.

Česterton nabra obrve.

— Ko sti vi?

— Zovem se Vajat Erp.

— Šta hoćete?

— Hteo bih da malo posedi kod vas.

— Ja ne držim krčmu, čoveče! Nosite se do đavola.

Stranac, međutim, širom otvori vrata. Kada je šerif video njegovo odelo koje se već gotovo pretvorilo u rite, izraz mu postade još mračniji.

— Rekao sam vam da se gubite, čoveče!

Vajat se smešio. Zatim je izvukao ruku duboko u džep pantalone i izvukao zvezdu.

— Šta sad to znači? Jeste li vi maršal? — pitao je Česterton još uvek podozriv.

— Ne. Samo mali pomoćnik iz Misurija.

— I šta tražite ovde?

— Sledim već gotovo celu večnost bandita koji je u dolini Arkanzasa ubio jedno dete.

— Silka Kasedija?

— Da.

— Čuo sam o tome. Dakle, onda ste vi čovek koji je pobio pola Čejene, zar ne?

Vajat podiže obrve.

— Besmislica.

Zatim privuče stolicu i sruči se u nju.

— Šta sve ljudi neće da izmisle.

Česterton vrati revolver u opasač.

— Zašto ne nosite zvezdu na grudima?

— Stajala je tu, ali mi je jedan tip metkom polomio iglu...

Šerif se uputi prema ormanu i donese flašu viskija i jednu času i nali Erpu piće. Zatim je otišao do konja mladog čuvara zakona i smesti ga u štalu. Kada se vratio u kancelariju, zatekao je Vajata kako u stolici spava dubokim snom.

Jaka kafa, šunka i hleb, doručak koji je šerif pripremio za svog gosta, povratila su Vajata u život. Šerif Česterton dade Erpu i pribor za brijanje. Posle brijanja, koje mu je koliko-toliko povratilo ljudski izgled, Vajat se žalio svom domaćinu.

— Nedeljama sam jahao kroz Larami planine. Lupeža kao da je zemlja progutala. Prekjuče sam poslednji novac dao za hranu za mog konja.

— Besmislica — gundao je šerif i gledao kroz prozor na ulicu. — Takav zadatak je vlada trebalo da poveri nekom maršalu, dobro opremljenom, kome bi svuda pružili pomoć i zaštitu. Jasno kad to čini skromni pomoćnik, koji stotinama milja juri bandita, onda iscrpljen i švorc stigne u Daglas. Morao vam je tamo umaći. Tek ne možete valjda da pretražite sve planine.

— Mislio sam da ću možda od nekog lovca ili trapera saznati nešto o Kasediju.

— Čoveče, vi gonite fantoma. Kasedi ima mnoge prednosti. Nisu to samo milje, nego i novac, drskost, svirepost, a pre svega vreme, koga vi nemate.

— Imam ja vremena — reče Vajat —, ali pošto u džepu nemam centa, ni ono mi ne vredi mnogo.

— Šta sad nameravate?

Vajat se osvrnu.

— Hm! Moraću da prodam pušku.

— Repetirku?!

— Da.

— Šta mislite koliko ćete dobiti za nju?

— Videću!

— Ja vam dajem dve stotine dolara.

— To je suviše!

— Moja stvar. Meni ona toliko vredi. Odve nema takvih.

Kada je šerif položio novac na sto, nedostajalo je još dvadeset dolara.

— Trenutak samo! — reče šerif i otrča na drugu stranu ulice u berbernicu. Kada se vratio mladog, upornog čuvara zakona nije više bilo u kancelariji. Na pisaćem stolu Česterton zateče cedulju:

„Velika hvala! Od Čejena dovde vi ste najpošteniji momak! Vajat Erp.“

Pomoćnik šerifa je odjahao niz ulicu i usput upitao jednog dečaka gde je u Daglasu štamparija novina. — Odmah gore u novoj kući, mister. To je štamparija Hari Evansa.

Erp je zatekao vlasnika štamparije u poslu. Podigao je glavu za trenutak i upitao:

— Šta mogu da uradim za vas, mladi čoveče?

— Imam jednu narudžbinu: dvadeset plakata.

Evans je postao predusretljiviji.

— Uzmite dvadeset pet. To dođe jevtinije. Kakve plakate? Šta treba da piše na njima?

— Odmah ću vam ispisati.

Nekoliko minuta kasnije pružio je čovek iz Misurija list hartije štamparu:

Ovaj nagnu glavu, nabra obrve a glas mu je bivao sve tiši:

— *Silk Kasedi!*

Izazivam te 17. decembra u glavnoj ulici Daglasa na dvoboj. Ako ne dođeš onda si najveća kukavica na celom zapadu i ljudi treba da te ispljuju.

Čekam te sedamnaestog u podne!
Vajat Erp.

Najzad Hari Evans podiže glavu i pogleda stranca, kao da sumnja u njegov zdrav razum.

— I to treba da štampan?

— Da!

— Dvadeset pet puta?

— Da.

— Na sasvim velikom plakatu?

— Da.

— Hm! — najzad promrsi Evans i pročitao tekst još jednom.

— Jeste li vi taj Vajat Erp?

— Da, čoveče!

— Znate, meni je svejedno. Ali zar verujete da će vaš partner...

— On nije moj partner. On je razbojnik, bandit i višestruki ubica. Ubio je mog šuraka, dečaka od samo dvanaest godina.

Pošto je platio dvadeset dolara za dvadeset pet plakata, Vajat Erp se oprostio sa štamparom.

Sledećeg jutra je na gradskoj većnici osvanuo prvi veliki beli plakat Vajata Erpa.

Predsednik opštine je hteo da ga skine, ali ga je šerif sprečio.

— Mister Erp je maršal, a Kasedi opasan razbojnik!

Vajat Erp je jahao od grada do grada. Svuda je istakao svoj plakat. Gde sâm nije mogao da to obavi, poslao je plakat poštanskom kočijom: u Čejeni, Larami, Ravlins, pa čak i u Atlantik Siti. Tako se u celoj državi Vajoming znalo da sedamnaestog decembra treba da u Daglasu, u glavnoj ulici, tačno u podne, čovek po imenu Vajat Erp sa koltom u ruci čeka čoveka kome je ime Silk Kasedi.

*

Jednog sunčanog prepodneva stajao je visok, plećat čovek, surova lica i tankih usana pred gradskom trećinom malog grada Terese i čitao plakat Vajata Erpa.

Podrugljiv osmeh mu je za trenutak zaigrao na licu.

Čovek povede svoju riđu kobilu uz ulicu do kovača.

— Majstore! — doviknuo je sedokosom čoveku. — Moja kobila je izgubila zadnju potkovicu.

Kovač mu odgovori.

— Žao mi je. Ali, vidite i sami da ovde stoje već trojica i čekaju. Dodite popodne.

Neotesani pridošlica pogleda trojicu koji su čekali. Bila su to dva starija čoveka i jedan mladić, skoro dečak.

— Neću dozvoliti da čekam zbog ove žgadurije, čoveče! — reče stranac grubo.

Kada ga je kovač pogledao, ovaj

izvuče srebrni dolar i položi ga na nakovanj.

Kovač nije bio bogat čovek, ali je uprkos tome rekao glasno, tako da su ga i ostali mogli da čuju:

— To vam ne pomaže, mister. Morate da čekate. Uzmite svoj dolar!

Stranac samo žmirnu i povede konja preko do „Flips” saluna. Dva sata kasnije se vratio. Kovača zapahnu miris viskija.

— No, burazeru, kako stoje stvari? Imate li sada vremena za čoveka na proputovanju?

— Još jednu potkovicu.

Na to krupni, snažni stranac ščepa kovača za mišicu i privuče ga:

— Slušaj me dobro, burazeru! Odmah da si prikucao potkovicu mom konju!

— U redu, u redu! Pustite me!

Bojažljivo je podigao levo kopito i primetio na njemu izraslinu.

— Ova je još dobra, rekao je i podigao drugu nogu, na kojoj potkovića samo što nije otpala.

Kovač potraži odgovarajuću potkovicu, usija je, ukuca je i najзад je pričvrsti na kopito.

Umesto da mu plati trud, stranac snažno udari sedog čoveka pesnicom, tako da ovaj posrnu i zamalo da padne na usijano ugljevlje.

— Sledećeg puta ćeš biti okret-niji, burazeru! — doviknu grubljan i obode konja. Kada je prolazio pored gradske većnice, plakat mu privuče pogled. Priterao je konja do trema prve kuće i upitao starca, koliko je Daglas udaljen.

Stari nasloni šaku na uho.

— Koji grad?

— Daglas!

— Oh! Oko četrdeset milja, tako otprilike, mister!

Jahač klimnu glavom.

— Nije mnogo daleko.

Starac se nagnu i upita ga zaverenički:

— Hoćete tamo zbog dvoboja, zar ne?

— Naravno! — odgovori stranac.

Starac se opet zavalu u naslonjaču i reče:

— Onda se potrudite da još nađete dobro mesto za posmatranje.

— Bez brige, stari — uzvрати jahač. — Dobiću mesto sa koga se pruža najbolji pogled...

Šik Kasedi potera kobilu i lagano izjaha iz gradića.

*

Sedamnaestog decembra pre podne ulice grada Dagleasa bile su formalno preplavljene svetom.

Predsednik opštine je stajao na prozoru svoje kuće i podozrivo gledao na ulicu, mrmljajući:

— Izgleda kao božićni sajam u Evropi. Onaj poludeli policajac je sve to napravio. Narod je navalio sa svih strana. Kao u starom Rimu. Hoće da vide ubijanje. Publika, to je prava — zver. — Okrenuo se i pogledao ženu zaokupljenu ručnim radom. Nek ga đavo nosi — taj Vajat Erp je od svog dvoboja napravio svetkovinu!

— A šta je drugo mogao, jadnik. Dvoboj mu je jedina mogućnost da sredi tog razbojnika.

— Glupost! Trebalo je da ga sledi.

— Pa to već čini više od dva meseca.

— I dalje, svejedno.

— To mu ne gine posle dvanaest sati — zaključio žena.

Predsednik podiže obrve.

— Misliš da on neće doći?

— Kasedi. Ne znam. Ne mogu da verujem da će stati prema Erpu. Banditi su uglavnom, kuka-vice!

Ljudi su se u grupama tiskali glavnom ulicom, a u pola dvanaest je šerif Česterton zatvorio ulicu između Olvingerove radnje i gradske većnice. Dva pomoćnika šerifa održavali su red.

Bilo je četvrt do dvanaest. Šerif je obukao najbolje odelo i stajao na vratima svoje kancelarije. U pet do dvanaest obrisao je oznojeno čelo.

— Prokletstvo! Gde su ti momci? Gde li je Vajat Erp?

U to je iz pravca zapada grabio jedan jahač, probijajući se kroz svetinu.

Vajat skoči s konja.

— Bio sam preko u Klosieru i — gotovo da zakasnim. Je li Kasedi ovde?

— Meni se nije javljao — reče šerif odmahujući glavom.

— Naravno da nije! — osmehnu se Erp.

Česterson izvuče sat.

— Dvanaest! — reče kratko i uputi se prema sredini ulice. Vajat ga je sledio. Stao je uz šerifa pokriven debelim slojem prašine.

Dakle, taj vitak, naočito čovek je Vajat Erp!

Sam vrag zna kako se pročulo da je odličan strelac. U svakom slučaju ljudi su sve znali: odakle

je došao, kakav revolver nosi, da je oženjen, da je likvidirao Barerove, i da hoće da kazni Kasedija za ubistvo malog Kida Saterlanda.

Sve su znali do u tančine.

Hiljade očiju bilo je prikovano za njegovo vetrom i suncem opaljeno lice. Pratile su svaki njegov pokret.

Erp je stajao mirno, raskoračen, ruku prekrštenih preko grudi. Niko nije mogao da primeti na njemu da nešto očekuje.

Dvanaest sati.

Svako u širokoj ulici je to znao. Časovnici su nestrpljivo izvlačeni iz džepova.

Prošlo je još deset minuta. Predviđanja predsednikove žene su se ostvarila. Kasedi je, kao i većina bandita, bio kukavica, spreman da ga pre ispljuju i prežu, nego da se suprotstavi Erpu i prihvati njegov izazov.

Svet se gundajući lagano razilazio. Mnogi su prevalili i po više desetina milja, da bi prisustvovali dvoboju. Razočarani napuštali su svoja mesta i žurili da utole razočaranje u obližnjem salunu.

Još jedno predviđanje predsednikove žene se obistinilo. Posle dvanaest, Vajat nastavio mukotrpnu poturu.

•

Usamljeni jahač koji je jahao pašnjacima prekrivenim prvom slanom u pravcu severa bio je smrtno umoran.

Ispred gradića Teresa zastao je i za trenutak se zamislio.

Koliko još mora da goni čoveka koji je pre dugo vremena iščezao u Koloradu, kao da je u zemlju propao?

Ko zna nalazi li se uopšte u državi Vajoming? Ko zna da li je uopšte pročitao izazov na dvoboj?

Možda je već odvano u Arkanzasu — svom starom „lovištu“?

Erp je umorno gledao u krovove kuća gradića koji je pred njim ležao.

Da se vrati? To je jedino što mu je preostalo. Da se vrati? Negde duboko u grudima osećao je da mora napred, dalje. Gore, prema severu.

— Napred — rekao je lagano svom doratu i poterao ga u grad. Oštar mraz je već počeo da štipa obraze. Grad je bio utonuo u noćni mir. Ni jedna vrata nisu bila otvorena. Vajat se zagleda u jedan prozor prekriven iglicama leda i video dečja lica priljubljena uz okno. Osetio je čudnu drhtavicu. I neodoljivu potrebu za toplotom.

Odmah uz saračku radnju Fila Robinsona ugledao je još otvorenu malu krčmu. Kliznu iz sedla i ukočenih zglobova se uputi unutra. Lokal je bio gotovo prazan. U jednom uglu sedela su dva starija čoveka u krznenim kaputima i pila punč.

Vajat priđe šanku. Plavuša od nekih trideset godina odmeri ga, pa upita šta želi.

Erp pokaza prema uglu gde su sedela dvojica gostiju, pa reče:

— Tako nešto što se puši, to bih rado.

Na devojčinom licu zaigra prijateljski, srdačan osmeh. Bio je sre-

ćan da posle dugog vremena vidi priyatno, nasmejjano lice.

Punč je stigao. Vajat ga uze, otpi nekoliko gutljaja i zagleda se u toplu, rumenu tečnost.

Mislilo je na Vilu. Kada će je opet videti? Dubok uzdah ote mu se iz grudi. Ispio je sve.

— Još jedan? — upita devojjka.

Vajat klimnu glavom. Prijatna toplina ga je ispunila. Nekoliko kapi znoja orosilo mu je čelo. Nije dizao glavu.

Izenada devojjka reče:

— Vi dolazite iz Kolorada?

— Ne! — uzvratilo on ne podižući pogled.

— Onda iz Kanzasa?

— Iz Misurija. Ali moja žena živi u Kanzasu.

— Vaša žena?

— Da.

— Jeste li već dugo na putu?

— Da.

Do ušiju mu je dopro srdačan, topao smeh.

— Sada bar znam na šta ste sve vreme mislili.

Podigao je glavu. Bio je crven kao ruža.

— U pravu ste! Na nju sam mislio.

— Pišete li joj često? — upita devojjka.

— Pišem li? — upitalo je Vajat začuđeno.

— Da! Izgleda da joj uopšte ne pišete?

— Ne... to jest da... u stvari, nisam još pisao.

Do đavola, pomislilo je pa to je veličanstvena ideja. Napisaće Vili jedno pismo.

— Gde mogu da nađem sada maštalo, pero i hartiju? — upitao je.

— Kod mene, naravno — uzvratilo devojjka.

Vajat se povukao za jedan udaljen sto i, uz treći punč, napisao Vili dugačko pismo. Govorio joj je o svom teškom i dugom putu koji će se sigurno već za dan dva okončati, zaklinjao se na večnu ljubav i obećao da će je, čim stigne odvesti kući u Lamar.

Kada je završio pismo osetio je ogromno olakšanje.

Devojjka uze pismo i obeća da će ga predati na poštu, a onda oba-vesti Erpa gde može da prenoći. U to se vrata krčme otvoriše i jedan sedokosi čovek stupi unutra. Prišao je šanku.

— Jednu rakiju? — upitala ona.

— Da, gospođice Džudi.

Dok mu je sipala piće, upitala je starog čoveka.

— Jeste li se oporavili?

Čovek odmahnu glavom.

— A vi mislite na udarac pesnice one svinje. Odavno zaboravljeno, gospođice. Kovači nisu baš od pamuka. Ali stojim vam dobro, ako se još jednom budemo sreli, ja ću udariti prvi.

Vajat plati i pođe prema vratima. U tom trenutku čuo je kako stari čovek govori:

— Prepoznao bih ga, tog lupeža. Njegov konj na levom kopitu ima izraslinu.

Čovek iz Misurija se okrete.

— Je li to bila riđa kobila?

Stari zabaci glavu.

— Da, otkud znate?

— Čovek je visok, za glavu viši od mene, širokih ramena, nosi sivi stetson i smeđi kaput?

— Da! — uzviknu stari i priđe Vajatu. — Vi ga poznajete?

— I te kako. Taj čovek se zove Silk Kasedi. Ja ga već čitavu večnost tražim.

— Pa onda ste vi Vajat Erp?

— Tako je!

Kovač povuče Erpa prema šanku.

— Pazite, mister Erp. On ne može daleko da stigne s konjem. Slutio sam da neće da plati, ali nisam sanjao da će me udariti. Ovaj kako da kažem, ja... ja sam mu namestio igru. Potkovića baš ne vredi mnogo. Hoću da kažem skoro će otpasti. Shvatate?

— Kako da ne — uzvratila Erp. — Nego, imate li možda pojma u kom pravcu je krenuo?

— Da. Govorio je sa starim Vigersom u kasno popodne. Kasedi je pročitao plakat i pitao starog koliko ima do Daglasa. Onda je odjahao u pravcu severa.

— Znači prema severu — promrmljao je Vajat, pozdravio se i otišao.

Uoči Nove godine popodne Vajat je šetao pešice ulicama Morkrofta.

Ljudi su se tiskali oko njega noseći flaše i korpe, svečana, ozarena lica.

Niko nije obraćao pažnju na čoveka koji je u crnom žaketu, bez zimskog kaputa tumarao po zimi.

U jednom malom hotelu je ručao, a onda satima piljio kroz prozor. Sve vreme mislio je na povratak. Silk Kasedi je možda u Montani, a možda još dalje, u snegom zavejanim brdima.

U toku tih nekoliko sati za Vajatinim stolom su se smenjivali gosti: lovci, traperi, žena s dvoje dece...

Najzad je za njegov sto seo crvenokožac.

Kelner im priđe i obrati se Vajatu.

— Još jednu rakiju, mister?

Erp klimnu glavom.

— A ti crvenokošće, šta tražiš ti ovde?

— Čaj — reče grlenim glasom Indijanac.

— Čaj? Mi nemamo ništa toplo za crvene.

Starac se pridžže. Na to ga Vajat uhvati za mišicu.

— Ostanite, mister. — A onda se obrati kelneru ledenim glasom:

— Čaj!

Ovaj ode odmahujući glavom.

Kada se obreo ponovo na ulici, Erp je tumarao bez cilja. Odjednom ugleda u dvorištu jedne konjušnice ridu kobilu.

Ušao je i stao kraj kobile.

Konjušar ga je odmerio pogledom.

Da li je ova kobila na prodaju?

— Ne.

— Šteta. Lepa životinja.

Vajat je pljeskao po sapima, a onda joj podigao levu stražnju nogu. Kraj kopita se nalazila velika izraslina. Erp lagano podiže glavu.

— Ne baš tako naročita.

— Odmah sam vam rekao — promrski konjušar.

Silk Kasedi je znači u gradu. Vajat izvadi iz džepa srebrni dolar i počeo da ga okreće na dlanu.

— Znaete li gde je vlasnik ove kobile, gde stanuje?

Konjušar je gledao u srebrni dolar. Pošto ga je dobio, odgovorio kratko:

— U „Kolorado” hotelu!

Vajat se zahvali i počeo.

Samo što je Erp napustio dvorište, konjušar odjuri kao lud u „Luna” hotel. Za to vreme je Vajat pregledao knjigu gostiju u „Kolorado” hotelu.

Kada je posle pola sata napustio hotel, bio je siguran da Kasedi nije tu odseo. Zatekao je konjušara u dvorištu. Ovaj je posmatrao mladog čuvara zakona smeškajući se.

— Slušajte, taj čovek ne stanuje u „Kolorado” hotelu.

— Ne? Kakva šteta!

Na to Vajat skupi obrve.

— Gde je kobila?

— Ona — u štali.

Vajat bez reči priđe štali, podiže rezu i uđe. Među sedamnaest konja, koliko ih je bilo u štali, nije bilo riđe kobile.

— Gde je kobila? — pitao je ledenim glasom.

Konjušara je oblio hladan znoj od straha.

— Nema je. Čovek je došao po nju.

— Vi ste ga doveli, čim sam otišao?

Konjušar je ćutao kao zaliven.

Vajat ode iz dvorišta i počeo da tumara opet ulicama. Možda je Kasedi hteo ovde da provede Novu godinu. Tražiti ga bilo je isto što i tražiti iglu u plastu sena.

Odjednom mu sinu ideja. Do ušiju mu je dopirala zaglušujuća muzika iz jednog obližnjeg lokala. Vaj-

jat uđe u lokal i sačeka pauzu. Onda priđe dobošaru i šapnu mu nešto na uho.

Uskoro ovaj počeo snažno da dobuje, a onda se zaori metalni Erpov glas:

— Ljudi, imam nešto da vam kažem. Ja sam Vajat Erp iz Misurija. Gonim ubicu Kasediju već mnogo nedelja. On je opljačkao banku, poštanske kočije i ubio više dobrih ljudi. Ja ga gonim jer je u Kanzasu ubio dečaka od dvanaest godina. Možda se među vama nalazi Kasedi! Zbog toga se obraćam Silku Kasediju! Ja sam te već jednom pozvao na dvoboj. Ostavio si me da uzalud čekam. Danas te ponovo izazivam. Nestani iz grada i jaši do Đavolje kule. Čekam te tamo. Ovog puta ćemo biti sami, Kasedi!

Vajat skoči s podijuma i probi se kroz gomilu. Uskoro je ponovo bio na leđima svog dorata.

Erp do tada još nikad nije bio kod Đavolje kule. Doduše često je slušao o toj neobično oblikovanoj steni — tom čudu prirode, koga su Indijanci nazvali Đavolja kula. U sumrak, a naročito noću, ljudi su izbegavali da tuda prolaze.

Bio je čudan čovek, taj Vajat Erp. Otkud mu nada da je bandit

čuo izazov i da će ga ovog puta prihvatiti.

Jahao je lagano iz grada. Posle tročasovnog puta nije video ništa oko sebe, osim mraka. Nebo je bilo crno. Samo se sasvim gore u pravoj liniji nazirala svetla pruga.

Usamljeni jahač zastade i zagleda se u mrak. Zar se nije nazirala i levo u daljini jedna svetla uspravna pruga. Zar je to već čuvena stena koja se izdiže do oblaka.

Da, to je bila Đavolja kula.

Vajat je primetio da tle postaje sve kamenitije. Pritegao je konja za uzde i pošao napred.

Sati su prolazili. Dole u gradu ljudi su slavili dolazak Nove godine. Tada se dorat snažno saplete, da Erp umalo ne izlete iz sedla. Zbog toga je sjahao i poveo konja.

Nije išao pravo prema podnožju kule. Mrak je bio tako gust, a jedina orijentacija bile su svetle pruge.

Uskoro je na istoku počeo da sviće novi dan. A rumenilo sunca osvetlilo prvi dan Nove godine.

Mora da je obišao kulu?!

Izenada se trže. Sasvim jasan šum dopirao mu je do ušiju. Nešto kao udaranje metala o kamen. Erp je zadržao dah i osluškivao. Opet taj zvuk!

Vajat je osećao da su mu nervi napeti do pucanja.

Opet taj prokleti zvuk. Prebacio

je uzde preko jedne jače grane, pa je oprezno pošao napred prema oštroj steni koja se gotovo uspravno spuštala u dolinu.

Zvuk se sada čuo iz neposredne blizine. Samo trideset jardi ugledao je iznenada jednu priliku.

Silk Kasedi!

Video je konja. Metalni zvuk izazivala je otkaćena potkovica.

Sada je i bandit ugledao Erpa. Stao je, kao gromom pogođen. Pržno je piljio u omraženo lice svog gonioca.

Stajali su tako nekoliko sekundi. Onda Kasedi spusti uzde. Vajat Erp je stajao i dalje mirno, ruku prekrštenih na grudima.

Kasedi zabaci glavu.

— Jesi li najzad, stigao?

Reči su se odbijale o stene.

— Da. Vajat Erp. Ovde smo sami. Dole u glavnoj ulici Daglasa bilo bi suviše očiju. Čitao sam tvoj plakat, burazeru i dugo se smejao!

Višestruki eho davao je rečima neko mistično obeležje.

Vajat je stajao mirno i ćutao.

— Ali neće doći do dvoboja! — uzviknu bandit. — Moramo to rešiti ovde gore. Ovo je sasvim prikladno mesto za okončanje te proklete priče, zar ne?

Kasedijeve reči se samo odbiše o stene. To je bio jedini odgovor.

— Kaži najzad nešto, burazeru! — grmeo je Kasedi. — To će u svakom slučaju biti tvoje posled-

nje reći. Ja ću za mesec dana biti dole u Arkanzasu, u Hovelu. Obi-
ći ću trg i malu gospođu Erp...

— Umukni!

Bila je to jedina reč koju je Vajat izgovorio.

— Umukni! — ponovi bandit. —
Ti umukni, Vajat Erp! I to odmah!

Desnica mu kliznu prema revolveru.

Ali, nije uspeo ni da izvuče oružje, a u grudi mu je bio već uperen Erpov kolt.

— Ruke u vis, Kasedi! Dosta je bilo priče!

Bandit oklevajući posluša.

— Hodi bliže, Kasedi. Tvoj kolt ima slabiji domet!

Ovaj krete, korak po korak, napred.

— Stoj! — zagrmе čovek iz Misurija, kada se razbojnik našao na rastojanju od petnaest jardi.

Kasedi zastade.

Vajat je video kako banditu ruke podrhtavaju.

— Povuci, Kasedi! — Vajatove reči su kao zvizduk metka dopirale do razbojnikovih ušiju. Tako mu se bar činilo. Stajao je kao oduzet, ukopan.

— Povuci!

Ništa.

— Kukavice! — uzviknu Vajat. — Mogao bih da te vučem do Kanzasa. Već u Čejeni bih dobio nagradu. Ali ne marim da vučem pacova na konopcu kroz grad.

Kasedi izvuče revolver. Opalio je jedan put, dva puta, tri puta. Zrna su prozviždala daleko od mladog čuvara zakona.

— Naš dvoboj, Kasedi! Sva sreća da nisi došao u Daglas. Ceo grad bi te ismejao.

Na to bandit ponovo podiže revolver i opali. I četvrto zрно pro-
maši cilj i udari u stenu, prilično udaljenu od Erpa.

Čovek iz Misurija je stajao mirno i opušteno. Odjednom se sa njegovih usana ote smeh, koji nije uspeo da obuzda. Odjekivao je avetinjski razbijajući se o stene. Naglo je ućutao, tek kada je čuo peti pucanj. Hitac koji je ubica sam sebi ispalio u srce.

Vajat je gledao kako se Kasedijevo telo grči. Pošao je nekoliko koraka napred i pao pljoštimize, udarivši licem o stenje.

Vajat se lagano uputi prema samoubici, uze njegov revolver i baci ga daleko.

Dvoboj kod Đavolje kule bio je okončan. I to brže nego što je Erp očekivao. Sve se odigralo drugačije nego što je pretpostavljao.

Ubica Silk Kasedi je sam sebi presudio. Njegovo beživotno telo ležalo je kod Đavolje kule gde će sačekati sneg da ga pokrije.

Vajat je još neko vreme ćutke gledao u daljinu, a onda se vratio do svog konja i odjahao u pravcu juga.

U pravcu juga!

Bio je to dug put preko Morkrofta, Daglasa i Čejene.

Vajat nije hteo da svrati do šerifa. Ali mu se ovaj našao na putu.

— Hej, mister Erp. Šta je s Kasedijem?

Vajat samo promrsi:

— Mrtav je.

Iz Čejene je nastavio opet prema jugu, ovog puta direktno.

Najzad, jednog kasnog, sunčanog popodneva ugleda krovove Hovela, ispod srebrnih visova planine Arkanzasa.

Poterao je življe dorata i u galopu stigao u glavnu ulicu, prošao pored saluna „Kod mrtvog Sijuksa“, šerifove kancelarije, grabeći prema trgu.

Ispred Saterlandove kuće skoči s konja u jednom skoku prelete stepenice, gurnu vrata i ugleda Dejva, Vilinog brata.

— Zdravo, Dejv!

Mladić mu priđe i ćutke steže ruku.

— Vila? Gde je ona?

Dejv pođe napolje. Na Vajatovo iznenađenje pošao je ulicom prema salunu. Kada su se pomična vrata otvorila, ugledao je starog Saterlanda za šankom. Stajao je nagnut i nešto mucao sebi u bradu. Vajat mu pritrča. Stari podiže

glavu i samo zakoluta očima. Vajat je bio potpuno smušen.

— Tata! — drmusao je starog.

— Gde je Vila?

Starac kliznu i nasloni se na šank. Gledao je Vajata plačnim očima.

— Ti — mucao je. — Ti si ovde?

— Gde je Vila?

Na to Bač Keton, mali kafedžija naiđe iz kuhinje. Prišao je Vajatu, uhvatio ga za ruku i izveo ga na ulicu.

Kada je Vajat hteo da ga upita, šta sve to čudno ponašanje znači, mali čovek podiže ruku:

— Podite, molim vas, Vajat!

Vodio ga je ulicom prema proplanku.

Iznenada se mladi čovek ukoči. Pred njima je ležalo groblje.

Bač ga je vodio dalje do jednog nedavno iskopanog groba. Na krstu od izglaćanog drveta pisalo je:

Vila Erp.

Vajat Erp se zgrči i steže šake. Kao ošamućen stajao je kraj humke.

U ušima mu je zviždalo i grmelalo. Sve oko njega kao da se vrtelo u kovitlac.

Iznenada začu kako mali kafedžija govori blago:

— Bio je to tifus.

Najzad se i Vajatove usne pokrenuše.

— Kada?

— Pre nepun mesec dana.

„U tom slučaju je sigurno dobila moje pismo“, prolete Vajatu kroz glavu. Samo ta misao bila mu je u glavi. To mu je dalo snage da se vrati u šalon, pozdravi sa svima i potera konja prema istoku. Dobila je moje pismo!...

Oči su mu bile tvrde kao kamen. Bez suza.

Dobila je moje pismo!

Dorat je grabio umorno napred. Dan je umirući klizio iza planina. Tužni jahač se uputio daleko u zavičaj, Lamar u Misuriju, gde ga očekuju otac i braća... _____

KRAJ

ČETVRTKOM
U PRODAJI

PANDORAMA

NAJLEPŠI IZBOR STRIPOVANIH ROMANA: VIKING, CELIČNA PESNICA, FANTOM, RINGO, MORNAR LUTALICA, KING — KONG, KRALJ DŽUNGLE, MAČ PRAVDE, DEJVI KROKET, CRNI STRELAC, ASOVI SVEMIRA, UMPAH — PAH i drugi ZA SAMO 1 DINAR.

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

LOV NA UBICU DŽIMA BORETA!

IZDAJE I ŠTAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠIĆA BR. 1.
ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG